

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 16 (1797)

П'ятниця, 18 квітня 2014 р.

Видаветься з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

ПАТРІАРХА КІЇВСЬКОГО
І ВСІЄЙ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА
ПРЕОСВЯЩЕНИМ АРХІПАСТИРЯМ,
БОГОЛЮБИВИМ ПАСТИРЯМ,
ЧЕСНОМУ ЧЕРНЕЦТВУ
ТА ВСІМ ВІРНИМ УКРАЇНСЬКОЇ
ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВІ
КІЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Сьогодні весь православний світ святкує Воскресіння Христове — велику перемогу життя над смертю, добра над злом, правди над неправдою. Сьогодні радість воскресіння Христового святкує весь видимий і невидимий світ. Христос Воскрес! — співають антіхи на небі. Воєстину Воскрес! — відповідають люди на землі.

Яка різниця між воскресінням Ісуса Христа і воскресінням людей? Адже воскресали люди і до Христа. Наприклад, пророк Ілля воскресив померлого сина Сарептської вдови (3 Цар. 17: 23), пророк Єлисей теж воскресив дитину сонамітняки (4 Цар. 4: 36). Воскрешав і Ісус Христос багатьох померлих. Нарешті, Він воскресив померлого Лазаря, який чотири дні знаходився у гробі. Різниця ж та, що люди, які воскресали до Христа, знову помирали. А це означає, що смерть в іншому тілі залишалась непереможеною. А Христос після того, як воскрес, уже не помирає. Смерть уже не володіє над Ним. Воскресіння Христове означає остаточну перемогу над смертю в людській природі. В Ісусі Христі померло тіло тлінне, а воскресло тіло нетлінне. У померлих же і воскреслих до Христа помирало тіло тлінне і воскресало теж тлінне.

У воскресінні Христос відкрився нам як Владика життя і смерті. Все християнство, по суті, ґрунтуються на факті воскресіння Спасителя. Цим воно відрізняється від будь-якої релігії. Всі релігії вчать про Бога і про вічне життя, а про воскресіння мертвих тіл вчить тільки християнство. У цьому перевага християнства над будь-якою релігією. Тому апостол Павло говорить: «Якщо Христос не воскрес, то і проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15: 14).

У ці пасхальні дні серця наші радіють, як і серця святих жон-мироносиць. Та і як нам не співати хвалебних пісень в день Воскресіння Христового. Здійснилась велика справа визволення людського роду від гріха і смерті через втіленого Сина Божого. Зі знедолених людей ми стали синами любові Божої, з приречених на смерть стали учасниками вічного життя, учасниками не тільки душою, але й тілом.

(Продовження на 4-й стор.)

ГІМНАЗІС НАША КРИМСЬКА, ГІМНАЗІС УКРАЇНСЬКА, ЗНАНЬ ГЛИБОКИХ КРИНИЦЯ, МРІЙ ВИСОКИХ СВІТЛИЦЯ. ЯК НАМ ТЕБЕ НЕ ЛЮБИТИ, ЯК НАМ БЕЗ ТЕБЕ ЖИТИ?

ДИРЕКТОР ЄДИНОЇ В КРИМУ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ-ГІМНАЗІЇ НАТАЛЯ РУДЕНКО ВИМУШЕНА БУЛА НАПИСАТИ ЗАЯВУ ПРО ЗВІЛНЕННЯ ПІД ТИСКОМ ЧИНОВНИКІВ СІМФЕРОПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ ТАК ЗВАНОЇ САМООБОРОНИ КРИМУ. ЯК ПОВІДОМИЛА ЖУРНАЛІСТАМ САМА Н. РУДЕНКО, МИНУЛОГО ТИЖНЯ ВРАНЦІ У ЧЕТВЕРЬ БІЛЯ ГІМНАЗІЇ ВІДБУВСЯ МІТИНГ ІЗ ВИМОГОЮ ЇЇ ЗВІЛННЯТИ, В ЯКОМУ БРАЛИ УЧАСТЬ КІЛЬКА ДЕСЯТКІВ ЛЮДЕЙ, ЯКІ СТВЕРДЖУВАЛИ, ЩО ВОНИ — БАТЬКИ УЧНІВ, А ТАКОЖ ПРЕДСТАВНИКИ КРИМСЬКОЇ САМООБОРОНИ... (Далі — на стор. 5)

1 вересня 2004 року. Президент України Леонід Кучма, під патронатом якого будувалася Українська гімназія у Сімферополі, відкриває у ній перший навчальний рік

ПЕРЕД ВЕЛИКОДНЕМ...

Напередодні Вербної неділі в Кримському етнографічному музеї відбулося одразу кілька презентацій. Це виставка «Пасхальні фантазії», що об'єднала в собі творчі роботи Анатолія Тищенка, та роботи, виконані дітьми зі студії «Світ іграшки», якою керує дружина Анатолія Валентина, а також виставка малионків учнів зразкової ізостудії «Етюд». Кримського республіканського центру дитячої і юнацької творчості: «Сімферополь моїми очима».

В етнографічному музеї — все, як завжди. Під час реєстрації гостей не страшно сказати, з якої ти газети. Тут ще не навчилися діліти людей на друзів і ворогів Росії, і в залі, де відбувається відкриття

виставок, обмаль місяця від експонатів, що розповідають про стиль життя, уподобання та культуру різних народів. А на стінах — дитячі малюнки, такі різні за стилем і рівнем виконання, бо, як зізналася керівниця ізостудії Ольга Долгих, не відмовляли нікому із дітей, хто загорівся ідеєю поділитися власним сприйняттям Сімферополя. Хоча здебільшого воно полягало на стільки у відтворенні побаченого знатури, скільки у виборі міських пейзажів під час «співпраці» з комп’ютером. Звідти і кілька варіантів зображення храму Олександра Невського, і не нинішнього, в будівельних лаштунках, а того, яким він був раніше, та інші міські пейзажі, ще більш схожі на сільські. Не було лише сімферопольських видів весняного періоду, хоча це і стало б доречним: за кілька днів місто святкувало 70-ліття з дня визволення від фашистських загарбників.

(Продовження на 4-й стор.)

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ

Верховна Рада України ухвалила закон про забезпечення прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території України (№ 4473-1). Як передає кореспондент УНІАН, за це рішення проголосували 228 народних депутатів із 273, зареєстрованих у сесійній залі.

Закон визначає статус території, тимчасово окупованої в результаті збройної агресії Російської Федерації, встановлює особливий правовий режим на цій території, визначає особливості діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій в умовах такого режиму, додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб.

Згідно з законом, тимчасово окупованою територією України є: 1) територія Автономної Республіки Крим та міста Севастополь; 2) внутрішні води і територіальне море України, його дно і надра, на яких Україна здійснює суверенітет, кон-

тinentальний шельф і виключна економічна зона, де Україна згідно зі своїм законодавством користується фіскальними, санітарними, імміграційними та митними правами, а в особливій економічній зоні і на континентальному шельфі — суверенними правами і юрисдикцією; 3) підводний простір в межах територіального моря; 4) повітряний простір, розташований над територією, зазначену у пунктах 1 та 2 цієї статті.

Як зазначив голова Комітету ВР з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Валерій Пацкан, під час підготовки законопроекту, до нього було внесено 272 поправки і всі вони були враховані.

(Продовження на 3-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою пра-
во скороочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
<http://svitlytsia.crimea.ua>
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»
Генеральний директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 37128003000584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЕДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

В ООН ВИЗНАЛИ НЕЗАКОННІСТЬ КРИМСЬКОГО «РЕФЕРЕНДУМУ» ТА УТИСКИ ПРАВ УКРАЇНЦІВ І КРИМСЬКИХ ТАТАР

Управління Верховного комісара ООН з прав людини у вітвітором оприлюднило доповідь про ситуацію у сфері прав людини в Україні, підготовлену за підсумками візитів в Україну помічника Генсекретаря ООН Івана Шимоновича і перших тижнів роботи моніторингової місії ООН з прав людини в Україні. Про це повідомляє департамент інформаційної політики МЗС.

«У документі переконливо відкладаються звинувачення в порушеннях в Україні прав російських меншин, що служили приводом для військової агресії Російської Федерації проти нашої держави і анексії АР Крим. Наводяться докази невідповідності кримського псевдореферендуму від 16 березня чинним стандартам у сфері прав людини, в тому числі щодо свободи обміну думками з суспільних і політичних питань, свободи ЗМІ та доступу до

інформації, а також захисту прав журналістів», — наголошується в коментарі.

Відомство відзначає також, що окремої уваги заслуговує наведена в доповіді інформація про порушення прав мешканців півострова в результаті російської окупації. Найбільш уразливими громадами АРК визнані кримські татари і українці, які змушені через залякування, відсутність безпечної середовища та утиси іхніх прав і свобод залишили власні будинки. «Враховуючи, що тривають системні порушення прав людини на півострові Крим, українська сторона розраховує, що ситуація в АР Крим й далі перебуватиме в полі зору місії УВКПЛ та інших міжнародних моніторингових механізмів», — додали в МЗС.

У документі повідомляється про зовнішнє втручання в розвиток ситуації на сході

України, зокрема, про участь у протестах і зіткненнях осіб, що прибули з Росії. Крім того, експерти ООН відзначають, що ряд порушень прав людини в інших регіонах України були «здобутком» попередньої влади, і саме вони стали однією з головних причин, що спонукала українців до масових протестів з листопада 2013 до лютого 2014 року.

«Україна готова до поглиблених взаємодій з правозахисними структурами ООН з метою належного врахування питань захисту прав людини при провадженні широкомасштабних реформ, спрямованих на забезпечення верховенства права, розвиток демократичного плюралістичного суспільства, викорінення корупції, дотримання соціальних стандартів і захисту прав меншин. Безумовним пріоритетом української влади також залишається розслідування всіх порушень прав людини і злочинів, скоєних у період протестних акцій в листопаді 2013 — лютому 2014 року», — резюмується в коментарі українського зовнішньополітичного відомства.

«Інтерфакс-Україна»

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПРИБУВАЮТЬ З КРИМУ ТА МІСТА СЕВАСТОПОЛЬ

Мінсоцполітики звернулося до ЗМІ з проханням розмістити на своїх ресурсах номер безкоштовної «гарячої лінії», на яку кримчани можуть зателефонувати з питаннями щодо отримання різних видів державної соціальної підтримки, зокрема пенсії, допомоги, компенсації тощо, а також телефони для отримання консультацій та допомоги в органах виконавчої влади та контакти осіб в ОДА, відповідальних за облаштування громадян, що прибувають з АР Крим і Севастополя на тимчасове перебування до регіонів України.

Для вирішення питань, пов'язаних з тимчасовим перебуванням в інших регіонах, слід звертатися за телефоном урядової «гарячої лінії» (безкоштовно): 0-800-507-309.

Для отримання всіх видів державної соціальної підтримки, зокрема пенсії, допомоги, компенсації, слід звертатися до найближчого органу соціального захисту населення або управління Пенсійного фонду України.

Основні документи, які необхідно мати при собі (за наявності):

- паспорт;
- посвідчення отримувача пенсії, допомоги, пільговика;
- довідка про присвоєння ідентифікаційного коду.

Телефони та адреси органів соціального захисту населення:

Пенсійний фонд: 0-800-503-753.
Державний центр зайнятості: 0-800-505-060-730 — з мобільного телефону.
Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працевдалості: 0-800-501-892.

«Телефон довіри» Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань: 0-800-501-383.

З питань розселення, медичного обслуговування, організації навчання та виховання дітей у дошкільних та шкільних навчальних закладах, працевлаштування, відновлення втрачених документів слід звертатися за телефонами та адресами до обласних державних адміністрацій за місцем вашого перебування.

кожного міністерства прикріплений куратор з федераційних відомств, ми направляємо в регіони РФ кадри на навчання.

* * *

Новопризначений «в. о. губернатора Криму» Сергій Аксёнов так посмілив на новій посаді, що відразу взявся до світової політики. Очільник маріонеткової республіки запропонував відправити президента США Барака Обаму... в зоопарк Москви, по-відомляє «Новий регіон».

Про це кримський сепаратист, відомий в «авторитетних» колах за прізвиськом «Гоблін», написав у своєму «Твіттері» (подаємо мовою оригіналу):

«Поступило предложение о том, чтобы при присоединении США к России Обаму отправить в московский зоопарк. Пусть сидит среди обезьян. Принято», — написав в. о. губернатора.

Кажуть, що всяка влада — від Бога. Певно, за гріхи наші...

<http://nr2.com.ua/kiev/494049.html>

Сергей Аксёнов @AksenovCrimea · 5 ч.

Поступило предложение о том, чтобы при присоединении США к России Обаму отправить в московский зоопарк. Пусть сидит среди обезьян.

Принято.

Свернуть

Ответить Ретвитнуть ★ В избранное *** Ещё

42 РЕТВИТОВ 10 ИЗБРАННЫХ

6:14 - 15 апр. 2014 г. · Подробнее

ВБИТИ 100-200 ОСІВ, ЩОБ БУВ ПРИВІД ВВЕСТИ ТАНКИ?

Служба безпеки України перехопила переговори співробітників російських спецслужб із сепаратистами, які діють на сході України, в ході яких їм ставиться завдання вбити 100-200 осів, щоб створити привід для введення російських військ.

Як передає кореспондент УНІАН, про це сьогодні на брифінгу в Києві повідомив один з керівників департаменту контррозвідки СБУ Віталій Найда.

«Перехоплені переговори свідчать про те, як не прикро, що країна, яка декларує себе як братня, говорить про необхідність пролиття крові на українських вулицях і ставить завдання, що треба вбити 100-200 чоловік, щоб через півтори години на територію України увійшли російські танки та бронетранспортери», — сказав він.

ТЕРОРИЗМ НА ЕКСПОРТ

Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк заявляє, що Росія почала експортувати в Україну тероризм. «Я так розумію, що у Російській Федерації з'явився новий товар на експорт, крім експорту нафти і газу. Росія стала експортувати тероризм в Україну. І виявляється, що лише одна країна в світі — це Росія — не бачить, що російські диверсійні групи здійснюють диверсійні атаки на території України», — заявив прем'єр на засіданні Кабміну.

Він також звернув увагу на те, що російське керівництво упродовж останніх декількох тижнів мовчить з приводу того, що «їхні розвідувальні диверсійні сили разом з місцевими терористами з автоматами стріляють і вбивають українських військовослужбовців і мирних громадян».

«Де позиція російської влади, яка б засудила тероризм? У Росії протягом останніх двох днів розпочалися дві антiterористичні операції... Тобто Росія з терористами бореться, а коли Україна почала захищати своїх громадян, то це, виявляється, не боротьба з тероризмом, а це, на думку Росії, виявляється, придушення протестів», — наголосив глава уряду.

Минулого місяця Росія анексувала український Крим. На початку квітня в Луганську, Харкові і Донецьку агресивні молодики з проросійськими гаслами і з гаслами про федерацію захопили адмінбудівлі в цих містах. На даний час ситуація на сході й півдні України залишається складною...

РОСІЙСЬКА ЖУРНАЛІСТКА ПРИЙХАЛА В УКРАЇНУ ШУКАТИ БАНДЕРІВЦІВ ТА ФАШИСТІВ. НЕ ЗНАЙШЛА

Відома в Росії журналістка та фотограф Вікторія Івлєва-Йорк вирушила у подорож революційною Україною. Свою мандрівку росіянка розпочала із Донеччини. Далі були Запоріжжя, Кіровоград, Полтава, Івано-Франківськ та столичний Майдан. Про це йдеється у сюжеті перших західноукраїнських новин «Огляд дня» (на телеканалі ZIK).

Щоб дістатися України, російській журналістці Вікторії Івлєвій довелося збирати гроши серед друзів та знайомих, тому що вирішила їхати не від редакції, як це роблять більшість тамтешніх медійників, а на власний страх та ризик. Побачене та почути в Україні неабияк вразило росіянку. Вона із подивом виявила, що на майданах стоять не націонал-радикали та фашисти.

«Я зустрічалась на Майдані з лікарями, із хлопцями зі Львова, з афганцями, з людьми з майданів у інших містах. І я зрозуміла, що або я настільки наївна, або ж все-таки цих людей об'єднує любов до своєї Батьківщини. По-моєму, це чудово», — прокоментувала побачене Вікторія Івлєва-Йорк.

Мешканці усіх міст, до яких навідувалась журналістка, теж були вражені її вчинком.

«Уявіть, це ж як треба було дістати російського глядача, читача і жителя, щоб журналіст зібрав з громадою гроши і сам пройхався Україною, щоб нарешті сказати правду про все, що тут

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.)

Крім того, із законопроекту було виключено статтю 10 щодо «колабораційної діяльності». Водночас, за пропозицією Мін'юсту, внесено було додаткову статтю 12, якою регулюється територіальна підсудність судових справ щодо судів на території Криму. «Тобто ми забезпечуємо правовий механізм регулювання для того, щоб наші громадяни в подальшому мали право апелювати до європейських судів», — сказав В. Пацкан.

Крім того, визначене було, що «на окупованій території не забезпечується державне регулювання підприємницької діяльності». «Тобто ми не забороняємо підприємницьку діяльність у Автономній Республіці Крим», — сказав депутат.

Також під час розгляду законопроекту депутати підтримали поправку, яка передбачає, що громадяни України мають право на вільний та безперешкодний в'їзд та виїзд із тимчасово окупованої території за умови пред'явлення документа, що підтверджує громадянство України. «Порядок в'їзу і виїзу іноземців та осіб без громадянства регулюється за спеціальним дозволом. Громадяни України повинні вільно пересуватися територією власної держави», — сказав автор поправки, народний депутат від групи «Економічний розвиток» Володимир Пилипенко.

Депутати також підтримали поправку, згідно з якою «примусове заражування до громадянства іншої країни не визнається українським законодавством».

Водночас із проекту виключено було положення про те, що на тимчасово окупованій території забороняється укладення будь-яких правочинів щодо нерухомого майна, у тому числі земельних ділянок, що перебувають у приватній власності фізичних осіб, які тимчасово вибули з тимчасово окупованої території або тимчасово відсутні на цій території незалежно від набуття ними статусу біженця чи іншого спеціального правового статусу.

Також виключили положення щодо того, що набуття права власності на нерухоме майно, у тому числі на земельні ділянки, на тимчасово окупованій території допускається у разі спадкування за законом чи заповітом, якщо спадкоємці належать до однієї з черг спадко-

ТИМ ЧАСОМ...

емців згідно із законодавством України.

Згідно із законом, Україна вживає всіх необхідних заходів щодо гарантування прав і свобод людини та громадянини, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами усім громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території України.

Україна зобов'язується підтримувати і забезпечувати економічні, фінансові, політичні, соціальні, інформаційні, культурні та інші зв'язки з громадянами України, які проживають на тимчасово окупованій території України.

Відповідальність за порушення визначених Конституцією та законами України прав і свобод людини і громадянина на тимчасово окупованій території покладається на Російську Федерацію як на державу-окупанта відповідно до норм і принципів міжнародного права.

Відшкодування матеріальної та моральної шкоди, за підіюної внаслідок тимчасової окупації державі Україна, юридичним та фізичним особам, громадським об'єднанням, громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, у повному обсязі покладається на Російську Федерацію як на державу, що здійснює окупацію. При цьому держава Україна повинна всіма можливими засобами сприяти відшкодуванню матеріальної та моральної шкоди з боку Російської Федерації.

Для громадян України, які перебувають на тимчасово окупованій території та переселилися з неї, реалізація права на зайнятість, пенсійне забезпечення, соціальне страхування на випадок безробіття, у зв'язку з тимчасовою втратою працевлаштноти, від нещасного випадку на виробництві, та професійного захворювання, які спричинили втрату працевлаштноти та надання соціальних послуг, здійснюються відповідно до законодавства України.

Державні органи та органи місцевого самоврядування, утворені відповідно до Конституції та законів України, їхні посадові та службові особи на тимчасово окупованій території діють лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Діяльність будь-яких органів, інших посадових та службових осіб на тимчасово окупованій території вважається незаконною, якщо ці органи

На запитання, яким чином ці люди потрапляють на територію України, він сказав: «Для професіонала пройти кордон — це все одно, що нам у дитинстві було у кіно сходити. Тому, що тут обговорювати?».

В. Крутов наголосив, що в Україні діють надзвичайно професійні підготовлені спецпредставники, які мають досвід роботи у багатьох гарячих точках.

«Ми дійсно маємо справу з дуже серйозним, кваліфікованим, професійним опонентом. На жаль, мусимо підкресловати, що діють вони достатньо професійно. Потрібно віддати належне — гарний рівень підготовки, знання тактики, практика — достатньо висока. Ці люди вже бували у багатьох гарячих точках. Там все непрос...» — констатував В. Крутов.

У Донецькій області кількість «зелених чоловічків» збільшується кожного дня. Як передає кореспондент УНІАН, про це журналістам на звільненому від загарбників Краматорському аеродромі сказав перший заступник голови СБУ, керівник Антитерористичного центру Василь Крутов.

«Я назував буквально дві цифри, які дають оперативні підрозділи спеціальних служб України. Позавчора було 150 осіб, яких називають «зеленими чоловічками», вчора додалося 300 таких. Я не кажу, скільки було до цього часу. Приблизно такі цифри. Як буде завтра — покаже життя», — сказав В. Крутов.

або особи створені, обрані чи призначенні у порядку, не передбаченому законодавством України.

Будь-який акт (документ, рішення), виданий органами та/або особами, передбаченими частиною другою цієї статті, є недійсним і не породжує правових наслідків.

За державою Україна, Автономною Республікою Крим та м. Севастополем, територіальними громадами, державними органами, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами публічного права зберігається право власності на майно, що знаходиться на тимчасово окупованій території.

За фізичними особами незалежно від набуття ними статусу біженця чи іншого спеціального правового статусу, підприємствами, установами, організаціями зберігається право власності на майно, у тому числі на нерухомі та земельні ділянки, що знаходяться на тимчасово окупованій території, якщо воно набуте відповідно до законів України.

На тимчасово окупованій території будь-який правоочин щодо нерухомого майна, на тому числі щодо земельних ділянок, укладений з порушенням вимог цього Закону, інших законів України, вважається нікчемним з моменту укладення і не тягне за собою правових наслідків, крім тих, що пов'язані з його нікчемністю.

Земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України, природні ресурси її континentalного шельфу, виключної (морської) економічної зони, військове майно, майно державних органів, державних підприємств, установ та організацій; продовження здобуття середньої, вищої освіти, отримання документа, що засвідчує здобуття особою відповідної освіти, а також проходження зовнішнього незалежного оцінювання громадянами України, які виїхали з тимчасово окупованої території на іншу територію України; вивезення з тимчасово окупованої території майна органів державної влади, державних підприємств, установ та організацій; продовження здобуття середньої, вищої освіти, отримання документа, що засвідчує здобуття особою відповідної освіти, а також проходження зовнішнього незалежного оцінювання громадянами України, які виїхали з тимчасово окупованої території на іншу територію України.

нов та організацій, що залишається на тимчасово окупованій території, є власністю України та не може переходити у власність інших держав, юридичних або фізичних осіб.

У разі порушення положень цього закону державні органи України застосовують механізм, передбачені законодавством України та нормами міжнародного права, з метою захисту миру, безпеки, прав, свобод і законних інтересів громадян України, які перебувають на тимчасово окупованій території України, а також законних державних інтересів України.

Україна зобов'язується вживати усіх можливих заходів, передбачених Конституцією України та законодавством України, нормами міжнародного права, для якнайшвидшого звільнення території України від окупації, відновлення цілісності та сувереності державою у складі Російської Федерації, де джерелом влади є народ, — йдеться у тексті нової Конституції.

Цей закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Також Кабміну рекомендуються утворити спеціальний орган центральної виконавчої влади з питань тимчасово окупованої території зі спеціальним статусом. Уряд також має, зокрема, забезпечити працевлаштування громадян України, які виїхали з тимчасово окупованої території на іншу територію України; вивезення з тимчасово окупованої території майна органів державної влади, державних підприємств, установ та організацій; продовження здобуття середньої, вищої освіти, отримання документа, що засвідчує здобуття особою відповідної освіти, а також проходження зовнішнього незалежного оцінювання громадянами України, які виїхали з тимчасово окупованої території на іншу територію України.

КРИМ ОТРИМАВ НОВУ КОНСТИТУЦІЮ КРИМСЬКІ ТАТАРИ ПРОТИ

Нову Конституцію анексованого Криму розробляли кілька тижнів, але за зачиненими дверима. Минулого тижня її було ухвалено на позачерговому засіданні кримського парламенту. Попри те, що джерелом влади визнається народ, громадськість не мала ніякої можливості вплинути на зміст головного документа півострова. Кримські татари не отримали обіцянок раніше квот у владі і визначення свого статусу як корінного народу. Проте відтепер окупований Росією Крим, як стверджується у документі, є «демократичним державним утворенням у складі Російської Федерації», де діятийуть три державні мови: російська, українська і кримськотатарська.

відомі своєю опозиційністю до представницького органу кримських татар. Проте на відео «ручні» кримські татари залишилися незадоволеними проектом нової Конституції.

Загалом розробка головного документа Республіки Крим відбулася буквально в атмосфері секретності. Ніхто не мав зможи побачити хоча б проміжні розробки. Громадськість, експерти та правозахисні організації змогли побачити проект Конституції лише за два дні до його ухвалення.

Раніше Меджліс закликав відкласти ухвалення Конституції з метою його громадського та експертного обговорення й усунення інтересів корінного народу Криму. Але ці пропозиції не були почути.

Напередодні Меджліс зробив заяву, в якій йдеться про те, що проект Конституції є неприйнятим. Адже в ньому відсутні норми та положення, що гарантують участь кримських татар у суспільному житті Республіки, а також обіцяні раніше квоти у розмірі 20% в усіх гілках влади та парламенті.

Немає ані слова про статус кримських татар як корінного народу Криму. Вище представницькі органи кримських татар — Курултай та Меджліс — також залишилися поза правовим полем нової кримської реальності. «Хоча всі ці моменти були присутні у постанові кримського парламенту від 13 березня», — зазначив заступник голови Меджлісу Наріман Джелял.

На його думку, в існуючому вигляді Конституція є неприйнятною, оскільки не фіксує особливості Криму. «Другий момент — ухвалення такого документа без громадського обговорення просто неприпустим», — каже він. — Я вважаю, що сьогодні таке ставлення відкриває величезний простір для традиційної для кримських татар активної політичної діяльності, починаючи від депутатів, чиновників, завершуючи політичними масовими акціями», — заявив заступник голови Меджлісу.

Депутата кримського парламенту, юриста Ольгу Ковітіді каже, що не треба поспішати із висновками щодо нової Конституції. «Не варто робити висновки та сьогодні вносити пропозиції щодо поправок. Для того, щоб розуміти, наскільки гарна чи погана Конституція, для цього треба пожити з цією Конституцією та відчути її у правовому та соціальному плані», — каже вона. Депутат зізналася, що не змогла стримати своїх почуттів, коли почула сьогодні про ухвалення рішення.

Проте депутат кримського парламенту Сергій Шувайніков не ховав свого незадоволення новим документом. Про це він написав на своїй сторінці у Facebook. Шувайнікова не властивує, за його словами, відсутність у головному законі місцевої специфіки, зокрема, визначення статусу народів та етнічних груп Криму і їхніх прав. Наджіє ФЕМІ (Radio «Свобода»)

«Зелені чоловічки» гарантують Криму та всій Україні мир, процвітання й дотримання усіх громадянських законів, конституційних прав та свобод?

##

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета преосвященим архієпископом, богословом, пасторем, чесному чернецтву та всім вірним Української православної церкви Київського патріархату

(Закінчення.)

Недаремним було пришестя у світ Сина Божого, немарнім було Його сповнене страждань і подвигів життя. І хресна смерть, коли, здавалося, сили зла торжествували над Ісусом Христом, не була випадковою. На третій день після жахливої страти на Голгофі сталося щось неперебачене і незабутнене: зрушилось каміння погребальної печери, і в сяйві Божественної слави встав із гробу воскреслий Христос. Він Воскрес! Тож немає тепер сумніву в тому, Хто такий був розп'ятий на Голгофі Прорвідник, бо ж тільки всемогутній Бог міг перемогти смерть.

Христос Воскрес! Це означає, що в Ньому ми знайшли істинного Бога. У Христі, Спасителі нашому, ми знову можемо любити свого Творця, можемо жити заради Нього і в Ньому знаходими сенс свого існування.

У Своєму воскресінні Христос відкрив нам вище життя, і тим самим пояснив значення земного життя. Воскресіння Христове свідчить, що життя людини не закінчується могилою. Великі моральні і духовні цінності, які людина набуває на землі, не зникають разом з руйнуванням тіла. Всі досягнення людського духу набувають сенсу і значення у воскресінні Христовому. Наше повсякденне життя на благо близьких і своєї країни стають життям і працею в ім'я вічності.

Цього року український народ проходить великі випробування. На наш миролюбивий народ, який добровільно відмовився від ядерної зброї, звершила агресія, вчинена неправда. Країна, яка гарантувала нам цілісність і недоторканність нашої території, вчинила агресію. Бог не може бути на боці неправди, тому ворог українського народу приречений на поразку. На Голгофі Христос Спаситель страждав і помер, але потім Воскрес і переміг зло. Так буде зі всякою неправдою і злом. Господь допоможе і нам Воскресити Україну.

Сердечно вітаю Вас, дорогі браття і сестри, зі святом світлого і радісного Воскресіння Христового. Поздоровляю з Пасхою Христовою українську владу і Збройні сили України, перед якими стоїть велика відповідальність – захищати Українську державу від нападу чужинців. Вітаю з великим християнським святом все українство в усіх країнах світу на всіх континентах.

Свята Церква закликає нас жити в мірі, любові, у всікому благочесті і чистоті, чесною працею служити біжним, всьому українському народу й Українській державі, щоб у день нашого Воскресіння бути достойним радості з Воскреслим Господом і Спасителем нашим, Якому належить слава, честь і поклоніння з Отцем і Святым Духом на віки віків. Амінь.

Воїтину Христос Воскрес!
ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський і всієї Русі-України
Пасха Христова, 2014 рік, м. Київ

ПЕРЕД ВЕЛИКОДНЕМ...

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)
Про це нагадав у своєму вступному слові директор музею Юрій Лаптев, а також похвалився, що цього року у виставці бере участь і його дочка Настя, яка не лише демонструвала свої малюнки, аль і давала майстер-клас досить не звичного характеру: вона малювала не олівцем, не маслом, не аквареллю, а розчинною кавою. Тож батьку було чим пішатися – воїстину людська фантазія не має меж.

А у Поліни Нудьги – інше захоплення: вона виготовляє писанки і технікою ділилася своїм досвідом з тими, кого приваблювало писанкарство. На столі біля Полі – її робо-

ти. Це вже цілком дорослий результат, навіть хочеться сказати: «Не може бути!». Недарма ж дівчинка перемогла під час конкурсу «Великодні дзвони», що відбувся напередодні.

В художній виставці взяло участь 12 підлітків, кількість малюнків не обмежувалася. Авторів робіт можна було побачити під час вручення їм грамот. Та найбільше мене цікавила тринадцятирічна Наталя Кірей, бу працювала вона найпрофесійніше, мала свій стиль і її художні роботи віділялися серед інших.

Для декого з юних художниць малювання було сімейним захопленням. Сейєре, Ельмаз та Джавайр Аметової швидше за все були сестрами.

Вони всі, як і личить кримським татарам, віддали данину любові до рідного міста.

Ольга Долгих та Олена Волочкова розповіли більше про ізостудію, якій вже 90 років, з'ясувалося, що її учасники посідали призові місця у солідних міжнародних, всеукраїнських та республіканських конкурсах, а після закінчення школи ставали студентами художнього училища ім. Самокиша, Кримського інженерно-педагогічного університету й інших навчальних закладів, пов'язаних з їхнім захопленням.

Виставка триває до 11 травня, і серед її юних відвідувачів, ймовірно, знайдуться такі, кого вона теж надихне на творчість.

Але перш ніж піднятися на другий поверх, де відбувається урочисте відкриття, гости надовго завімали біля стендів при вході до музею. Те, що там можна було побачити, для багатьох було невідо-

мим і незнайомим. Це – «Пасхальні фантазії», виконані у техніці карвінг. Основою для роботи стає яйце, з якого виділяється те, що все-редині. Але підготовлене, як для писанки, з допомогою різьблення воно вкривається ажурними візерунками, настільки тонкими, що їх, здавалося б, неможливо вирізати й на папері, що вже говорить про крихку і тонку шкаралупу яйця! Ця техніка дуже нагадує виготовлення витинанок і є однією із най-

**УКРАЇНІ
(Вдень Великодня)**
Весняний світу мій,
моя крайно!
Тебе я бачу в горі і сльозах.
Душа і біль Шевченка –
Катерина –
Сестра твоя. За що тобі
той жах?
Не вір посулам хитрого
чужинця!
Ні волі і ні долі там нема.
Його домівка гірша

сиротинця,
І гірша від тюрми
його тюрма.
Я з тих, хто за життя
не в'є і мухи,
Хто біль чужий, як власний,
понесе.
Ta прагну помсти
за твої я муки,
I вірю, що Господь
тебе спасе.
Bo ти ж одвік
не гарбала чужого,

давніших форм декоративно-прикладного мистецтва.

Анатолій Тищенко захопився карвінгом кілька років тому і вже створив десятки маленьких шедеврів. Важко навіть уявити, як майстер тримає в руках ще яечну оболонку і пробиває в ній з допомогою спеціального інструмента тисячі дірочок різноманітної форми!

А поряд – стенд з роботами зразкової студії «Світ іграшок», де теж яйця, але декоративні, ляльки-мотанки і просто ляльки в національному вбранні: україночки в віночках та ляльки в кримськотатарському одязі. А ось російські костюми поки що нікого не надихнули. Але за ними – майбутнє.

Як житимемо надалі в своєму «етнографічному музеї» під назвою Сімферополь? Сьогодні можна багато почути про якнайшвидшу інтеграцію в російський культурний простір, і виникає побоювання, що незабаром ми станемо монокультурним супільнством.

Тамара СОЛОВЕЙ

Не плямувала чистій вуста,
Добро любила,
не чинила злого,
Бо вірувала в Правду
i в Христа.
Не я, не він,
а хтось-таки побачить
Тебе в вінку із райдуг
i пісень.
I сонце, негасиме і гаряче,
Осєє кожний
твій щасливий день.
Тамара СОЛОВЕЙ

«ПІДТРИМУВАТИ МИР ТА ДІАЛОГ...»

У Національному заповіднику «Софія Київська» зібралися Всеукраїнська рада церков і релігійних організацій, де йшлося про стратегічне партнерство з українським суспільством та державою.

«Сьогодні, у час, коли ще свіжий біль від подій, пережитих на Майдані, попри відверту російську агресію проти України, – ми переживаємо знакові, доленосні зміни. Все це об'єднало нас, зміцнило патріотичний дух, додало сил та віри. Сподіваємося, що надалі ми зуміємо оберігати та втілювати в життя цю українську традицію міжконфесійного миру та злагоди. Ми ж, зі свого боку, зробимо все, від нас залежне, аби зберегти партнерську відносину між державою, церквою та громадою. Та не допускати, аби чиновники могли шантажувати духовенство за їхній патріотизм», – сказав на засіданні Ради церков міністр культури України Євген Нищук.

Під час спілкування було обговорено низку актуальних тем. Зокрема, порушено проблему російської анексії Криму та необхідність духовної і матеріальної допомоги українським військовим. Також представники церков різних конфесій спростовували заяви про утиスキ прав віруючих чи силово-го захоплення храмів в Україні.

«Священики не тільки молилися на Майдані, але й також були в небезпеці – разом з усіма у горилі бою. І народ переміг. Та тепер ми постали перед іншим випробуванням – ми маємо захищати свою державу, підтримати армію, – зазначив глава

Української православної церкви Київського патріархату Філарет.

Про міжконфесійний мир та взаєморозуміння в Україні говорив і головний рabin Києва і України Яків Дов Блайх: «Через зовнішні загрози ми дійсно об'єдналися, хоча за цим столом ми сидимо вже багато років. Вікторе ми демонструємо світу свою та

«Як може ставитися православний архієрей до того, що православних людей позбавляють одного з їхніх головних свят в році? У мене немає захоплення із приводу того, що відбувається. Якщо далі так триватиме, це приведе до радянської влади. Духовності в Криму взагалі може не залишитися», – сказав він.

«Кожен одержує те, чого він прагне.

Якщо 90% громадян у Криму прагнули

того, що держали, нехай тепер

живуть за цими законами. Головне, я

є певен, що жодні політичні зміни не

вплинути на віру моїх парафіян. Я

буду робити все, щоб зміцнювати її»,

– заявив архієпископ.

«НАШ КРИМ» – НОВИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ КОНКУРС ВІД РІСУ

Релігійно-інформаційна служба

України і портал «Релігійний туризм»

запрошують взяти участь у конкурсі

релігійно-краснавчих матеріалів під

назвою «Наш Крим».

Ми проводили вже кілька краєзнавчих конкурсів з метою привернення уваги до сакральної культурної спадщини України. Цього року хочемо розповісти про надзвичайну перлину Причорномор'я – Крим. Тут віддавали представники різних культур, традицій, релігій. Це – колиска християнства у Східній Європі, батьківщина караїмства та, звичайно, кримськотатарської культури.

До конкурсу запрошуємо журналістів,

краєзнавців, мандрівників та всіх,

тої зацікавлених у цій тематиці та

має хист до описання побаченого.

У конкурсі беруть участь авторські

краєзнавчі матеріали (статті, фотопортажі, відеоматеріали), в яких

представляються цікаві сакральні пам'ятки, музейні збірки, релігійна історія населених пунктів і місцевостей, духовно-культурна традиція народів Криму.

Автор може надіслати кілька матеріалів.

Основні вимоги до надісланих на конкурс матеріалів:

– приймаються виключно авторські тексти, фото- та відеоматеріали (ілюстрації до текстів можуть бути чужими, але їхні автори мають дати згоду на їхнє використання), які ще ніде не розміщувалися, включно з друкованими та електронними ЗМІ (!);

– зображення повинні мати підписи;

ГІМНАЗІЄ НАША КРИМСЬКА, ГІМНАЗІЄ УКРАЇНСЬКА, ЗНАНЬ ГЛІБОКИХ КРИНИЦЯ, МРІЙ ВИСОКИХ СВІТЛИЦЯ. ЯК НАМ ТЕБЕ НЕ ЛЮБИТИ, ЯК НАМ БЕЗ ТЕБЕ ЖИТИ?

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.)

Учасники мітингу через свого представника передали її претензії про відсутність у гімназії російської символіки та підручників. «Я ім пояснила, що виконую ті постанови, які мені надходять. У мене є наказ та інструкції, що стосуються української символіки, інші не надходили. Якщо надійдуть — робитимо те, що

нам напишуть, але поки що нам нічого не надіслили», — розповіла Н. Руденко.

Після акції до школи прибув заступник міського голови Сімферополя Ілля Глазков і начальник управління освіти Сімферопольської міськради Тетяна Сухіна, які також запропонували директору звільнитися самій, попередивши, що інакше звільнити «за статтею».

«Прийшов заступник місь-

кого голови Глазков і начальник управління освіти — вони запропонували звільнитися. Я обрали варіант звільнення за згодою сторін», — розповіла Н. Руденко.

При цьому, говорячи про подальшу долю школи-гімназії у зв'язку з раніше висловленими в кримських ЗМІ заявами міністра освіти, науки та молоді Криму Наталії Гончарової, яка не включила, що українську гімназію в Сімферополі може бути перетворено на російську, Н. Руденко нагадала, що в проекті Конституції Республіки Крим, який у п'ятницю планує затвердити Держрада Криму, міститься положення про те, що на півострові будуть три державні мови: російська, українська та кримськотатарська.

За її словами, віце-мер Сімферополя І. Глазков на зборах завчуків гімназії запевнив їх, що вона залишиться українською. «Влада зараз говорить, що можуть бути (в гімназії — ІФ) українські та російські класи, двомовність може бути. Тобто її статус української начеб зберігається. Це те, що сьогодні говорять, а як буде насправді — я не знаю», — сказала вона, зазначивши, що згідно зі статутом гімназії вона є школою з українською мовою навчання.

Н. Руденко також повідомила, що нині в українській гімназії навчаються 906 учнів, хоча раніше було близько 950. Частина школярів поїхала разом із батьками після анексії Криму Росією.

Н. Руденко очолювала Навчально-виховний комплекс «Українська школа-гімназія» з моменту його заснування в

1997 році. У 2004 році для гімназії було побудовано нову сучасну будівлю, на відкритті якої був Президент України Леонід Кучма. Українська школа-гімназія в 2006 році стала однією з найкращих шкіл України.

Нині з близько 600 шкіл у Криму лише в сімох навчання відбувається українською мовою, в 14 — кримськотатарською, пише Інтерфакс.

* * *

Батьківський комітет Української школи-гімназії Сімферополя звернувся до керівництва самопроголошеної Республіки Крим з вимогою скасувати наказ про звільнення та відновити на посаді директора навчального закладу Наталію Руденко.

«Звертаємося до вас у зв'язку з тривожною ситуацією, яка виникла внаслідок недалекоглядних дій Міністерства освіти Республіки Крим та мерії Сімферополя, що ставлять під загрозу подальше існування навчального закладу в нинішньому статусі, його педагогічного колективу і порушують права дітей на освіту українською мовою», — йдеється у зверненні.

Батьки підкреслюють, що на сьогоднішній день українська гімназія є єдиним навчальним закладом у Сімферополі, де діти можуть реалізувати своє право на навчання українською мовою, яка Конституцією Республіки Крим визначена державною.

Мер Сімферополя Віктор Агєєв заявив у п'ятницю журналістам, що українська гімназія продовжить свою роботу, однак в ній відкриють класи з російською мовою навчання.

«Батьки понад 200 учнів

написали заяви, в яких висловили бажання, щоб їхні діти навчалися російською мовою. Це питання буде вирішуватися, бо 200 дітей — це пристойна кількість», — заявив він.

«Гімназія працюватиме для наших дітей і батьків, тим більше, була прийнята Конституція Криму, де прописано, що у нас три офіційні мови: російська, українська і кримськотатарська. Наше завдання — забезпечити, щоб всі бажаючі вчитися тією чи іншою мовою могли робити це вільно, тому українська гімназія залишається», — додав він.

* * *

Міністерство освіти і науки України обурене примусовим звільненням директора єдиної в Сімферополі української школи-гімназії Наталії Руденко, яка стала 10 квітня 2014 року під тиском осіб із «самооборони Аксюнова» та погрозами від місцевого чиновництва. Про це йдеється у заявлі МОН з приводом звільнення Наталії Руденко, — інформує прес-служба МОН.

Наталя Руденко очолювала школу з дня її відкриття у 1997 році, під її керівництвом навчальний заклад став одним із красунів в Автономній Республіці Крим. МОН розірвіло цю безпредecedентну подію як акт репресії окупантів структури та самозваної влади півострова Крим, як вияв переслідування українських шкіл та вчителів.

Немає сумніву, що громадянська позиція, знання, довідка Наталії Руденко потрібні Україні, і Міністерство не залишиться байдужим до її долі.

Тим часом... у Росії школярам

ПОЯСНЯТЬ, ЩО КРИМ ОКУПОВУВАЛИ ПРАВИЛЬНО...

З російськими школярами проведуть роз'яснівальну бесіду щодо ситуації в Криму, а кримські вчителі відіїдуть перенавчання. Про це повідомив міністр освіти і науки РФ Дмитро Ліванов в інтерв'ю російським ЗМІ.

«Ми плануємо проведення такого уроку в усіх школах Росії або в травні, або у вересні. Тут важливо, щоб маленькі громадяни Росії були в курсі тих подій, які відбуваються сьогодні, і отримали з рук вчителів адекватну і правдиву інформацію», — сказав чиновник.

Водночас він висловив переконаність, що системи дошкільної, шкільної, середньої професійної та вищої освіти в Криму за короткий час перейдуть на російські стандарти. Так, протягом літа буде проведено перенавчання всіх учителів кримських шкіл (а це близько 20 тисяч педагогів). Кожного школяра Криму і Севастополя забезпечать комплектом російських підручників, щоб з 1 вересня школи почали навчання за російськими програмами, заявив керівник МОН РФ.

Цей хрест встановлений на ділянці біля Української гімназії в Сімферополі, де кримські українці збиралися побудувати собі свою Українську церкву. Будівництво храму в специфічних кримських умовах не може розпочатися вже впродовж багатьох років. Чи допоможе Святий хрест вберегти від новітніх кримських геростратів український освітній заклад — покаже час....

ОСВІТНІ ЗАКЛАДИ КРИМУ НЕ ПОЗБАВЛЯТИМУ ДЕРЖЛІЦЕНЗІЙ

Міністерство освіти та науки України виступає за продовження діяльності українських освітніх установ на території півострова.

Пропозиції не позбавляти їх ліцензій, внесені до законопроекту «Про забезпечення прав і свобод громадян на тимчасово окупованій території України», міністерство направило народним депутатам. Документ, зокрема, передбачає заборону будь-якої господарської діяльності на півострові, якщо вона потребує державного регулювання — ліцензування чи сертифікації. Під цю норму потрапляють і освітні заклади.

Як повідомила УНІАН перший заступник міністра освіти та науки України Інна Совсун, пропозиції Мінісвіти підтримав парламентський Комітет з питань освіти та науки. «Міністерство продовжує наполягати, щоб українські освітні установи продовжували своє функціонування на окупованій терито-

рії, як і раніше, — у звичному режимі. Тобто ми просимо, аби ці заклади виключилися з переліку тих, яким не видаватимуть державні ліцензії. Освітні установи, які працюють за українськими програмами, не повинні знати з Криму», — заявила Інна Совсун. Вона також запевнила, що цьогоріч дипломи та атестати українського зразка отримають усі без винятку випускники вищіх та шкіл анексованого Криму: «Наразі МОН опрацює варіанти оформлення і видачі

МОН СПРОСТИЛО ПРОЦЕДУРУ ПЕРЕВЕДЕНИЯ СТУДЕНТІВ З КРИМУ

До Міністерства освіти і науки надходять численні звернення студентів, які навчаються у вищих навчальних закладах, що розташовані на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, стосовно переведення їх на навчання до вищих навчальних закладів інших

з відносинами, що склалася, Міністерством спрощено процедуру переведення студентів ВНЗ АР Крим та Севастополя на навчання до вищих навчальних закладів, що розташовані в інших регіонах України (листи МОН від 20.03.2014 на адресу центральних органів виконавчої влади, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, до сфери управління яких належать ВНЗ №№, 1/9-159, 1/9-160, 1/9-161, 1/9-162, 1/9-163).

Зокрема, дозволяється:

— здійснювати переведення студентів первого курсу без погодження з Міністерством освіти і науки України та під час навчального семестру;

— у разі відсутності вільних місць, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, на напрямках (спеціальностях), на які здійснюється переведення студентів, використовувати вакантні місця, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, з інших напрямів (спеціальностей) відповідних курсів навчання.

ДИПЛОМАТИЧНЕ ФІАСКО РОСІЇ В ООН: ПРИЧИННИ І НАСЛІДКИ

Росія знову зазнала дипломатичної поразки на засіданні Ради Безпеки ООН, яке відбулося в Нью-Йорку в ніч проти понеділка. Поразки тим більш нинішньої, що саме засідання було скликано на прохання російської делегації з метою чергового розгляду ситуації в Україні. Жодна з країн-учасниць зустрічі не підтримала пропозицію Росії «стремити» владу України від проведення анти-терористичної операції на Сході України. Натомість, під час обговорення лише Китай традиційно дотримувався нейтральної позиції. Решта країн з числа постійних та непостійних членів РБ ООН висловили різку критику на адресу самої Росії та засудили її втручання у внутрішні справи України.

Це дипломатичне фіаско з повним правом може записати собі в «актив» постійний представник Росії в ООН Віталій Чуркін. Сама тональність його виступу, а також обрана фразеологія не залишили жодних шансів на будь-яке порозуміння або компроміс. Російський дипломат у вже притаманній йому манері оголосив про те, що в Києві встановилися «засилля національ-радикальних, шовіністичних, русофобських, антисемітських сил», звинуватив Верховну Раду у «жахливій русофобії, що межує з людиноненавистю». На цьому емоційному фоні зворушлива турбота російської делегації про права українського населення, як і заклики до «західних спонсорів» прибрати «підопічних», що вийшли з-під контролю, прозвучали непереконливо, як агітка радянських часів. Вимога росіян до західних партнерів не шукати у подіях в Україні «руку Москви», заперечення наявності «російських армад» на кордоні з Україною та «полчищ агентів, які координують дії сепаратистів», вдавалися відвертою брехнею. Тому що у присутніх було достатньо доказів саме такої агресивної поведінки Росії щодо України. Про це учасники Радебезу, не вагаючись, сказали російській стороні просто в очі.

Обговорення тривало більше двох годин. Найобережнішим, як зазвичай, виявився Китай, який висловив занепокоєння ескалацією ситуації в Україні та наголосив на тому, що «дипломатичні канали мають підтримувати можливість України самотужки вирішувати свої питання».

Водночас американський постійний представник була однозначною у висновках. Саманта Пауер прямо звинуватила Росію у брехні і назвала нестабільність у регіоні «сценарієм Росії». «Якщо Росія прагне миру, то чому зберігає близько 40 тисяч вій-

ськових на кордоні з Україною?» — запитала представник США. Вона заявила, що події на Сході України не є «акціями протесту», адже в них беруть участь професійні сили, — «це військова операція», подіба до тієї, що призвела до анексії Криму. При цьому вона зазначила, що Україна виявилася більше стриманості, ніж будь-яка інша країна світу в подібній ситуації. «Не США загострили ситуацію — це зробила Росія», — зазначила американський дипломат.

У свою чергу, представник Великої Британії, посилаючись на задокументовані супутникові фотографії російських військ поблизу українських кордонів, однозначно заявив, що Росія «не вдається надурити міжнародне співтовариство своєю пропагандою».

Представник Франції заявив, що Росія реалізовує на Сході України кримський сценарій, втрачається у внутрішній справі й навмисно придуше Україну високими цінами на газ. «Незважаючи на заперечення Росії, їй вже ніхто не вірить», — — погрожує зірвати цю зустріч у разі, якщо український уряд застосує силу проти провокаторів у Донецькій області.

Не менш критичними у своїх виступах були представники Австрії, Литви, Південної Кореї, Люксембургу та Йорданії.

В свою чергу, постійний представник України при ООН Юрій Сергеєв запропонував Віталію Чуркіну звернутися до російського президента з рекомендацією відкликути російських бійців спеціального призначення зі Сходу України та розпочати діалог з урегулюванням кризи. Він зауважив, що кількасот сепаратистів наганяють жах на багатисячне населення українських міст. «Це дійсно терористична, спеціально підготовлена та цілеспрямована операція», — зазначив український посол.

Юрій Сергеєв висловив переконання, що Росія «хоче зірвати проведення президентських виборів в Україні». «Ми закликаємо російсь-

ких партнерів дати нам спокій», — сказав дипломат. Він закликав Раду безпеки ООН « знайти мирний шлях для врегулювання цієї кризи » і звернувся до російських партнерів з вимогою «негайно покласти край діям, спрямованим на підтримку суверенітету й територіальної цілісності України ».

Таким чином, під час засідання Ради безпеки ООН в ніч проти понеділка Росія не лише не досягла бажаного результату зі стимуванням дій українського уряду у відновленні конституційного ладу в країні, а й дісталася відчутного дипломатичного ляпаса.

Ця обставина видається безрадісною, особливо напередодні переговорів з урегулюванням ситуації в Україні, які мали відбутися 17 квітня у Женеві за участі США, ЄС, України і Росії. Найбільша проблема навіть не в тому, що російська сторона словами Віталія Чуркіна погрожує зірвати цю зустріч у разі, якщо український уряд застосує силу проти провокаторів у Донецькій області.

Справжня біда в тому, що російська сторона за останні кілька місяців критично підірвала довіру міжнародного співтовариства до себе, порушила всі можливі двосторонні угоди з Україною й норми міжнародного права. Ця обставина значно ускладнює переговорний процес та пошуку компромісу для всіх сторін, які братимуть участь у переговорах. Ім доведеться вирішувати складне дипломатичне завдання — знайти формулу взаємодії з Росією, будь-яка угада з якою, за словами Бісмарка, не варта паперу, на якому написана. Що Росія й доводить із завзяттям, вартий кращого застосування.

Дмитро ШКУРКО

ПРИКОРДОННИКИ ЗАТРИМАЛИ КУР'ЕРІВ ІЗ КРИМУ, ЯКІ ВЕЗЛИ 1,8 МЛН. ГРИВЕНЬ ДЛЯ СЕПАРАТИСТІВ

15 квітня в залізничному пункті контролю «Мелітополь» співробітники Держприкордонслужби затримали кур'єрів, які везли 1,8 млн. гривень на фінансування антиукраїнських мітингів у східних областях.

Як повідомляє прес-служба Держприкордонслужби, хлопець і три дівчини віком від 25 до 30 років прямували на материкову Україну поїздом «Сімферополь — Дніпропетровськ». Усі вони виявилися громадянами України, жителями АР Крим.

Під час паспортного контролю пасажири поводилися зухвало й заявили, що прямують «на весілля в Холмландію». Однак під час подальшої перевірки почали плутатися у відповідях.

«Через те, що на кордоні з Кримом проводиться перевірка осіб, які намагаються потрапити в інші регіони України для підбурювання населення, маючи при собі дійсні паспорти громадян України, було ухвалене рішення провести ретельний огляд пасажирів», — зазначили в прикордонному відомстві.

У результаті перевірки в кожного з «туристів» виявили значні суми коштів — загалом 1,8 млн. гривень. За попередніми поясненнями, усі вони були кур'єрами й повинні були доправити гроші для проплати антиукраїнських мітингів у східних регіонах України. Молодих людей передали співробітникам СБУ.

<http://nr2.com.ua/kiev/494040.html>

КЕРІВНИКОМ ДИВЕРСАНТІВ У СЛОВ'ЯНСЬКУ ВИЯВИВСЯ ОФІЦЕР РОСІЙСЬКОГО СПЕЦНАЗУ

Служба безпеки України встановила особу ватажка російської диверсійної групи, яка тероризує місцеве населення, захоплює адміністративні будівлі, дестабілізує суспільно-політичну ситуацію у східних областях України. Як повідомили УНІАН у прес-центрі СБУ, ним виявився громадянин РФ, офіцер спецназу ГРУ генштабу збройних сил Росії Ігор Стрелков.

Це саме його голос на записі телефонної розмови з московським куратором, оприлюдненому в ЗМІ 14 квітня, де він звітує про терор у Слов'янську та розстріл автомобіля з українськими правоохоронцями.

У ході оперативно-слідчих дій затримані раніше співробітниками

СБУ диверсанти упізнали Стрелкова як людину, що їх вербувала і ставила завдання захоплювати адмінбудівлі у Харкові.

Встановлено, що на початку березня він прибув на територію Криму і координував захоплення російськими військовослужбовцями і представниками спецслужб РФ військових частин Збройних сил України, місцевих органів влади та управління автономії, викрадення військовослужбовців, активістів громадянських організацій та інших громадян України й іноземців, які перевірували у Криму.

Крім цього, Стрелков вербувє громадян України для подальшого використання в організації та проведенні підривних акцій на території нашої держави. Диверсант особисто давав вказівку громадянам України «К» та «В» захопити та утримувати будівлю Харківської облдержадміністрації, військові частини та підрозділи правоохоронних органів з метою заволодіння зброєю в Луганській області.

15 квітня СБУ розпочала кримінальне провадження за фактом організації громадянином РФ Стрелковим умисного вбивства та вчинення дій на школу суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності України, проведенні диверсійно-підривної діяльності, а також організації масових заворушень на території східних регіонів нашої держави.

Бойовики у Слов'янську (REUTERS)

СМОЛЕНСЬКА КАТАСТРОФА: ЧОТИРИ РОКИ ПОЛІТИЧНОЇ ТУРБУЛЕНТОСТІ

Від одного з найtragічніших днів в історії Польщі, коли авіакатастрофа в одну мить забрала життя чи не половини військово-політичної еліти країни на чолі з президентом, минуло чотири роки. На світанку 10 квітня 2010-го загинула польська офіційна делегація, яка планувала взяти участь у жалобній церемонії зі вшанування пам'яті загиблих поляків на 70-ті річницю Катинської трагедії. Польське суспільство і досі залишається розділеним на прихильників «урядової» і «опозиційної» версій Смоленської катастрофи, а слідство вкотре проводжує свою роботу ще на півроку, залишаючи широкий простір для різного роду дискусій і спекуляцій.

Напередодні військова прокуратура фактично виключила замах як причину авіакатастрофи, повідомивши, що після ретельного дослідження сотень зразків з місця події експерти не виявили слідів вибухівки. Після цього глава польського уряду Дональд Туск заявив, що такі результати дають однозначну відповідь, і тому політики, які «на спекуляціях будували різні політичні проекти», мають вибачитися перед поляками за «створення атмосфери конфлікту».

Проте опоненти Туска з табору партії «Право і Справедливість» Ярослава Качинського чітко дали зрозуміти, що не лише не зираються вибачитися, але й вважають заяву прокуратури «компрометуючою». На їхню думку, зразки з місця катастрофи могли підмінити на етапі слідства.

Парламентська група з розслідування катастрофи, яка

ційної партії вже традиційно прямо не називає «джерел загрози польській державності». Проте місце катастрофи, а також характер відносин Качинського з нинішньою польською владою не залишають тіні сумніву стосовно того, про кого йдеться.

Варто зауважити, що прорайдова експертна група, яка почала функціонувати рік тому як альтернатива парламентській, дніми зробила заяву про те, що реєстатори на борту президентського авіалайнера не підтверджують гіпотезу про вибух. При цьому своїх опонентів вони звинувачували в використанні розслідування у «цинічній політичній боротьбі».

Психологічна травма, якої зазнали поляки за чотири роки Смоленського «протистояння» влади з опозицією, важко буде позбутися. На це нещодавно звернув увагу польський прем'єр. «Ми ще, напевно, багато років лікуватимемо рани, викликані не лише самою катастрофою, але й дуже гострими висловлюваннями, які не відповідають справжньому перебігу подій», — наголосив Туск.

За результатами останніх соціологічних досліджень можна зробити два важливі висновки. По-перше, у польському суспільстві посилюється підозра до президента Качинського. А Кремлю антиросійська риторика

хто не визначився з приводу свого ставлення до питання про можливість замаху: з 31% в 2013 році до 11% в цьому році. Це свідчить про зростання поляризації суспільства навколо двох протилежних версій. По-друге, попри те, що більшість поляків не вірить у замах на президента Качинського, група прихильників «теорії змови» поступово зростає: за рік на 6% — до 23%. Вони, у переважній більшості, — базовий електорат партії Ярослава Качинського. Майже кожен другий виборець PiS вірить у таємну гіпотезу (49%).

Симптоматично, що не сприяє розвінчанню версії про замах третя зацікавлена сторона — Росія. Кремль, природно, мав би намагатися зняти з себе підозру, але свідомо не робить цього. Москва, навпаки, з цікавістю спостерігає за виснажливою політичною боротьбою у Польщі навколо Смоленського питання і навіть підживлює її. Наприклад, РФ вже чотири роки без видимої на це причини не передає Польщі розбитий президентський літак. Тим самим, у польському суспільстві посилюється підозра до Москви є що приховувати, додаючи аргументів прихильникам версії Качинського. А Кремлю антиросійська риторика

ЯК КОЛИСЬ У НАДВІСЛЯНСЬКОМУ КРАЇ?

Нешодавно отримав коротеньку есемеску від знайомого кримського татарина:

«Добрий вечер, Сергей! К сожалінню, нічcem обрадовати пока не могу. Первую українську гімназію в Сімферополі (которую открывал Кучма и патронувала Кунинь) Минобразования Крима хочет сделать русскоязычной». Още то маєш! Не дивно, що вже й кримські татари переймаються українським шкільництвом. Бо тенденції — вони ж одні для всіх. Почнуть з українських шкіл, а потім згадають про кримськотатарські...

Зрештою, чекати чогось іншого від нової влади було б наївно. Та за привселюдними обіцянками, що в Криму три мови стануть рівноправними, повинно стояти якщо й не розширення прав української і кримськотатарської, то, в усякому випадку, і не звуження. А закриття престижної української школи-гімназії (якщо це станеться) буде сигналом для подальших утисків. Може, заборонять розмовляти українською на побутовому рівні? Чи тільки в державних установах?

Зрештою, для того, щоб людина боялася розмовляти українською в Криму, зовсім не потрібні офіційні заборони. Достатньо підтримувати в соціумі антиукраїнські настрої — хоча б до певного рівня. Всі ми добре пам'ятаємо, що навіть в роки президентства Віктора Ющенка на вулицях Севастополя, Керчі, Евпаторії так і не були помічені україномовні сміливці. Прийміні у такій кількості, щоб говорити про україномовність як помітне кримське явище. Чи означає це, що на вулицях кримських міст і селищ пересуваються лише ксенофоби та російські шовіністи? Звісно ж, ні. Я навіть не стверджую, що їх більшість чи бодай третина. Проте достатньо й 10% україnofобів, щоб уже ні в кого не виникало бажання розмовляти українською. Особли-

во, якщо існує давня кримська традиція не карати україненависників, а лише легенько жутих їх. Та й то тільки у випадку розголосу справи. Україномовного можна було образити, висміяти не лише в Сімферополі, але й у Харкові, Донецьку, Луганську — цього, зазвичай, достатньо, щоб більшість остаточно переорієнтувалася на російську мову. Нічого нового в цьому немає, імперська струна досі бринить у душах багатьох росіян. І це попри те, що ідеологія радянського інтернаціоналізму таки трішки коригувала позицію російської інтелігенції. Прийміні якоїс її частини.

А знаєте, як було раніше, в роки царизму? Виявляється, набагато гірше. Про це йдеться у повісті М. Покровського «Бледнов», написаній наприкінці XIX століття. Цей твір уважно перечитував і прискіпливо аналізував Іван Франко. Розумів, що попри художню слабкість, твір більш-менш об'єктивно фіксує і описує механізми русифікації поляків, які проживали у «Надвіслянському краї», тобто у тій частині Польщі, яка була окупована Росією. Головного героя твору великий Каменяр сприймав так:

«Бледнов є звичайним паниченоуком, у якого не лише поняття про моральність є дуже хіткими і неокресленими, але якому надто бракує уявлення про елементарні справи людського життя і цивілізації». А стосовно русифікації, то дуже красномовно є одна фраза із згаданого мною твору — її з пафосом викриує директор варшавської гімназії Гумозін своєму колезі Каневському:

— Облиште ви в Польщі свої ліберальні і гуманні погляди, тут вони неможливі. Поляків треба тримати як малих дітей: не лише, щоб вони поважали старших, але також, щоб самі собі не робили шкоди. Росіянин тут мусить бути суровим, відчувати свою гідність і не дозво-

ляти полякам ні на хвилину забувати, що вони живуть у Росії. Влада повинна примусити поляків, щоб вони її боялись.

Така ось, спрошені до неможливості, імперська стратегія. У повісті «Бледнов» описано випадок, який красномовно свідчить про рівень російського шовінізму на польських землях. Наведу уривок з твору:

«Одного дня, не маючи службового заняття, Бледнов ішов по Саському парку і милувався природою. Він ні про що не думав і курив сигару. Він настільки був переконаний в непорушній тривалості цього світу і російських поляків, що навіть не мав про що думати. Він вірив, що його становище, як росіянин і мирового суддя, є також непорушне. В цю хвилину біля нього пройшли три гімназисти, які з раницями на плечах поспішили до школи і голосно розмовляли між собою. Який жах — розмовляли по-польськи!»

Отже, традиція заборони спілкування рідною мовою поширювалася не лише на малоросів, яких російська імперія офіційно вважала різновидом росіян, але і на поляків. На представників великої нації, яка ще зовсім недавно мала свою незалежну державу. Рівень національної свідомості поляків, як відомо, був надзвичайно високим. І, тим не менше, їх переконували на росіян. Цитую далі:

«Бледнов пустився наздоганяти хлопців і, спіймавши одного за плече, затримав його.

— Панове, зупиніться! Дозвольте запитати вас, чи вам дозволено говорити між собою по-польськи?

Хлопець зупинився і, здається, отглядаючи Бледнова, намагався відповісти, чи це не якийсь вчитель. Двоє інших також зупинилися.

— А що вам до цього? — запитав затриманий хлопець.

— Маю на це свої причини, — відказав Бледнов.

Варшавська вулиця часів російської окупації

— Ми вас не знаємо, — сказав другий хлопець.

— Не кожен, хто приходить до парку, має право нас контролювати, — сказав третій.

— Я не є вашим вчителем, але маю право. А в даному випадку навіть подвійне право: я — росіянин і мировий суддя. І я хочу піти до вашого директора, — грізно мовив Бледнов.

— І я скажу йому, що ви розмовляєте по-польськи. З якої ви гімназії?

— Не говорю! Не говорю! — вигукнув перший гімназист і рукою закрив номер гімназії на своїй шапці.

— Краще тікаймо, — сказав третій, також закриваючи номер на шапці.

І всі троє кинулися тікати...

Бледнов однак помітив номер гімназії і негайно пішов до директора.

Директором був також росіянин Ризоположенський. Вислухавши суддю, він охоче вхопився за що дрібницю, щоб також показати свій патріотизм. Він водив Бледнова по класах, доки той не впізнав хлопців.

Хлопець зупинився і, здається, отглядаючи Бледнова, намагався відповісти, чи це не якийсь вчитель. Двоє інших також зупинилися.

— А що вам до цього? — запитав затриманий хлопець.

— Маю на це свої причини, — відказав Бледнов.

Тепер ми бачимо, що стойть за звичною російсько-імперською формуловою: «Так історически сложилось». Дуже болісно воно складалося. І для поляків, і для білорусів, і для українців. Але цікаво, що вже тоді були росіяни, які горнулися до скривдженіх, шанували їхню мову, намагалися чимось допомогти. А були й звичайні «поліції» за натуру — як-от Бледнов. Хай він там навіть у званні мирового суддя...

Поліцай — це стан душі. Таких росіян в ту пору на вулицях Варшави було багато. Та і як інакше — завоювали ж, то треба доводити справу до пуття. Чи слід очікувати, що саме вихованню таких росіян буде дана «зелена вулиця» в нинішньому Криму? Дуже не хотілося б.

Адже за 60 років перебування Криму у складі України вироєло покоління хай і російськомовних, та все ж толерантних до української мови людей. Таких не більшість, але вони є. І нормальні стосунки з такими росіянами повинні бути одним з пріоритетів української громади півострова. Зараз не час шукати ворогів — завжди ефективніше розширювати коло друзів.

Сергій ЛАЩЕНКО

РІДНОЮ МОВОЮ (ЯКЩО ЦЕ НЕ РОСІЙСЬКА) РОЗМОВЛЯТИ В КРИМУ НЕБЕЗПЕЧНО!

Мешканці сімферопольського мікрорайону Ак-Мечеть обурені побиттям 14-річного кримськотатарського хлопчика, якого, як стверджують його родичі, побили за те, що він розмовляє по телефону рідною мовою. Про це інформують українські ЗМІ.

«Бандити казали, що Крим — це Росія, що Крим не для кримських татар. «Вас усіх звідси гнати треба». Коли мій син відповів, що йм треба вибирати слова, то вони вдарили і повалили його», — розповіла мати хлопчика Асіє Муждабаєва.

За її словами, її син перебуває у стресовому стані і не хоче спілкуватися з пресою.

Асіє Муждабаєва додала, що на хлопчика напали двоє невідомих, які спочатку ображали його через національність.

Лікарі діагностували у постраждалого перелом носа і зробили операцію. 7 квітня його виписали, і батьки подали заяву до міліції. Мешканці мікрорайону вимагають знайти та покарати нападників.

Водночас речник кримської міліції Ольга Кондрашова сказала журналістам, що наразі нічого не знає про цей інцидент. Вона пообіцяла надати точну інформацію пізніше.

Інцидент стався ще 31 березня близько п'ятої години вечора, коли хлопець повернувся зі школи. Проте широкому заголовку про побиття стало відомо тільки після зборів жителів мікрорайону Ак-Мечеть у середу, 9 квітня.

Левко Стек

У Криму без перешкод працюють російські пропагандисти, однак фактично неможливо працювати українським і міжнародним журналістам. Ті з журналістів, які працювали у багатьох «гарячих точках» та робили зйомки під час бойових дій, кажуть, що такого, як у Криму, ставлення до їхньої професії ще не бачили.

Інститут масової інформації зафіксував 96 випадків переважання журналістської діяльності у Криму. Журналістам погрожували, у них забирали відзняті матеріали й техніку, їх викрадали і били. «Журналістів, які прибували з Києва та інших регіонів для висвітлення ситуації, зброєні чоловіки не пускали на територію Криму. Їхні машини зупиняли та, погрожуючи зброєю, повертали назад», — стверджують у IMI.

Сили, які тепер керують у Криму, категорично не хочуть, щоб в Україні та світі знали, що реально там відбувається. Запущений на

зринула в голові: гей, народ, ви навіть не поспіхівтесь, за які такі гріхи проти людства цього худорлявого бідолаху «в'яжуть далеко не міліцейського виду чваки?

Але ні, на задні сидіння білого джипа я полетів в абсолютній тиші. Свій монолог на тему: «Пацани, а що взагалі відбувається», я до уваги не беру. На цьому беззглазі думки не припинились. Як думаєте, що має цікавити людину, яку щойно викрали? Та, насправді, купа речей, але точно не бежеві шкіряні сидіння, на які я приземлився. — Хм, нормальна тачка, точно не з міліції хлоп'ята, — саме цей факт мій мозок чомусь вдавав найважливішим у той момент. Треба б до психолога звернутись, думаю, що це хронічне.

А далі все було у кращих традиціях жанру: мішок на голову і «сіді тіха». Кружили мій довгенько. Я намацав під собою улюблену кепку і подумки здивувався такій уважності викрадачів. У салоні зачіпавши кепку із підлітка, якби так воно було. Працювала трійка явно без вогника, а швидше, з легкою втому.

Так-от, коли я позувався «зайвих» речей, мене повернули в машину. Самі ж, судячи з усього, відправилися досліджувати здобич. І тут нормальний людина саме час подумати про шляхи втечі, можливі варіанти для пере-

зану потужність маховик російської пропаганди заманює жителів Криму «стабільністю» за російським зразком і залиє «бандерівцями-садистами з Майдану». Ті, хто некритично споживають російський інформаційний продукт і не мають інших джерел отримання інформації, стають агресивними прибічниками нового режиму, вважає Оксана Романюк, виконавчий директор Інституту масової інформації та представник «Репортерів без кордонів».

«За такої ситуації у нас більше немає умов для реалізації права на професію», — заявила Радіо «Свобода» директор севастопольського медіа-центру Тетяна Рихтун.

У березні журналіст Радіо «Свобода» Левко Стек не лише почув, а й відчуває, як ставляться до журналістів у Криму. Озброєні люди його витягнули з автобуса на очах у пасажирів, одягнули мішок на голову і вивезли на автівц

Юрій Завадський, співавтор 25-кілограмової книжечки для культурної акції в Мадриді, яка вийшла накладом у 6 примірників

Сестри Тельнюк мали найбільшу аудиторію

ЦЕЙ НЕОСЯЖНИЙ КНИЖКОВИЙ АРСЕНАЛ

У Києві завершився IV Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал», який проходив з 9 до 13 квітня 2014 року. Це — найбільша подія в Україні, що об'єднує літературу і мистецтво. Усі ці дні величеське приміщення Національного культурно-мистецького комплексу «Мистецький Арсенал» вінчено наповнювалось людьми, які цікавляться духовним життям України та світу. На виставку завдали культурним центрам Франції, Польщі, Чехії, Австрії, Німеччини приїхало понад 30 відомих письменників та інтелектуалів із 10 країн світу, які взяли участь у 200 подіях.

На відкритті «Книжкового арсеналу» посол Франції Ален Ремі на-городив Андрія Куркова орденом Почесного легіону, отже, тепер він — єдиний лицар-письменник в Україні.

Сергій Жадан, Юрій Макаров, Юрій Винничук, Тарас Прохасько, Валентина Клименко, Лесь Подервінський, Юрій Володарський, Лариса Денисенко, Ірен Роздубсько, Ольга Герасим'юк, Наталка Сняданко, Оксана Забужко, брати Капронови, Андрій Кокотюха та інші українські письменники та літературознавці провели численні зустрічі із шанувальниками слова.

Соломія Чубай, Тарас Чубай, Олег Лищена та Мар'яна Савка в камерному поетичному залі презентували поетичну збірку Грицька Чубая «П'ятикнижжя».

В останні години фестивалю проїшла організована Лесею Мудрак та Сергієм Пантюком зустріч з відомим британським поетом Маріо Петруччі, який є членом Королівського літературного фонду Westminster University. Є гарні перспективи у майбутнього Міжнародного поетичного фестивалю «Terra Poetica».

tica, який підтримали українські меценати.

Одночасно з виставками-продажами книжок відбулися кінопокази, майстер-класи, автограф-сесії улюблених українських авторів. Велику чергу шанувальників творчості зібрали Юрко Іздрик та Оксана Забужко.

Із цікавими програмами пройшов майданчик «Meridian Czernowitz».

У численних галереях комплексу «Мистецький Арсенал» відбулись виставки художників та українських іноземних ілюстраторів, кінопокази, виставки плакатів. Українські та польські графіки провели творчі майстер-класи.

Музична програма також була представлена якнайкращим чином виконанням класичної музики, літературно-музичними перформансами, музичними сценами, фрагментами мюзиклів.

Запам'ятався емоційний та енергійний виступ сестер Тельнюк — Галі та Лесі, підтриманий великою кількістю глядачів і слухачів.

На стенді «Філософський зал» Михайло Мінаков прочитав цікаву лекцію «Про Революцію» із блоку

«Інтелектуальні образи Майдану». Із дослідженням «Ресентимент і контрреволюція: що сталося в Росії після Майдану» виступив російський філософ Кирило Мартинов.

Відбулися цікаві розмови про відеопоезію як синтез мистецтв, новий жанр та явище, чимала низка заходів, присвячених образотворчому мистецтву, кіно та музиці.

Усі дні велика кількість відвідувачів була на інноваційному майданчику для дітей і підлітків, який називався «Арсенал ідей». Цікавою була виставка робіт учасників студії дитячої творчості «Чудодія» (керівник — Тамара Хрустальова). В інших залах діти розважались малюванням, інтелектуальними та рухливими іграми, комп'ютерними цікавинками, вчилися основам керамічного мистецтва.

Як шанувальник афоризмів відзначу цитату на одній із стін: «Менше бійтесь — більше вірте, менше їкте — більше жуйте, менше скигте — більше дихайте, менше розмовляйте — більше кажіть, менше ненавидьте — більше любіть».

На стендах видавництв «Основи», «Навчальна книга — Богдан», «Кальварія», «Нора-Друк», «Грані-Т», «Дуліби», «Крок», «Видавництво Старого Лева», «Пізнайко», «Веселка», «А-ба-ба-га-ла-ма-га» та багатьох інших відвідувачі активно поповнювали домашню бібліотеку цінними книжками, у тому числі — дитячими.

Серед книжкових нетрів на стенді ДП «Національне газетно-журналне видавництво» були представлені журнали «Українська культура», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура», «Український театр», газети «Культура і життя» та наша «Кримська світлиця».

Культурний захід відівдали і політики (в алфавітному порядку): Володимир Бондаренко, Ольга Богомолець, Олесь Доній, Віталій Кличко, Ігор Осташ, Петро Порошенко, Віктор Ющенко, Дмитро Ярош та деякі інші.

Грандіозний культурний захід підтримали численні благодійники і меценати, міжнародні партнери та ЗМІ.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ
м. Київ

Автограф-сесія Юрка Іздрика

На презентації поетичної збірки Грицька Чубая «П'ятикнижжя»

Петро Порошенко біля стенду «Видавництво Старого Лева». Праворуч — письменниця Мар'яна Савка

Промовляє письменник Анатолій Качан

Заступник головного редактора дитячого журналу «Пізнайко» Таня Кузьменко

Несподіваний читаць

Наша «Кримська світлиця»

КРИМСЬКЕ ВИШИВАЛЬНЕ ТУРНЕ ПО ВОЛИНІ

Вперше на Волині про самобутню творчість кримської вишивальниці Віри Роїк та її подвижницьку діяльність з пропаганди української вишивки дізналися в липні-серпні 2005 року, коли вона провела дві виставки в Луцьку та на батьківщині поетеси Лесі Українки в селі Колодяжне. З того часу митецькі зв'язки та обмінні виставки кримських і волинських народних майстрів стали регулярними. Зокрема, дванадцять декоративних виробів з Волині демонструвались навесні минулого 2013 року в Криму на I Республіканській бієнале української народної вишивки «Український рушничок» імені Героя України Віри Роїк, а одна з її представниць — Оксана Пузняк була визнана переможцем у номінації «Збереження традиційної української вишивки на одязі».

Восени волинська майстриня приїздила в Сімферополь для показу цілії коллекцію своїх вишиванок. Її відкриття відбулося в Кримському етнографічному музеї 3 жовтня. Ця дата була вибрана не випадково,

адже саме в цей день на 100-му році життя відійшла у вічність Віра Роїк, видатна кримська майстриня, яка своїми руками відтворила на п'лотні цілу епоху в декоративному мистецтві, наповнивши минулу народну традицію сучасним змістом. Після смерті вона залишила людям величезний творчий спадок з більш як тисячі оригінальних і самобутніх робіт, понад триста з яких вишито за її власними орнаментами.

Під час експонування виставки Оксани Пузняк була досягнута домовленість між представниками з Волині та Міністерства культури Автономної Республіки Крим за участі сім'ї Роїків про здійснення в рамках відзначення 200-річчя з дня народження світочка української культури і всього українського народу Тараса Шевченка кримського виставкового туру по Волині під назвою «Віра Роїк та її учні».

В організації цієї виставки кримські вишивальниці взяли активну участь кримські вишивальниці, учениці Віри Роїк — Галина Дмитрієва, Євгенія Жукова, Світлана

Лавренюк, її внучка Аліна Вороно娃 і правнучка Юлія Абрамова.

— Завдяки великій допомозі нашого давнього друга, вишивальника з Луцька Юрія Савки експонати вже у жовтні 2013 року були доставлені на Волинь, — розповів син Віри Роїк — Вадим Михайлович. — Юрій Еммануїлович фактично взяв нашу виставку під свій патронат. Він перевозив її з одного міста в інше, виступав на презентаціях, брав участь у телепередачах, пропагуючи творчість Віри Сергіївни.

У листі, що надійшов нещодавно на адресу Міністерства культури АР Крим, директор Волинського обласного краєзнавчого музею А. Силюк висловлює ширу вдячність кримчанам і зокрема Вадиму Михайловичу Роїку за проведення в області Всеукраїнського мистецького турне з колективною виставкою кримських майстрів сучасної української вишивки. Вона демонструвалася протягом жовтня 2013 року — січня 2014 року в обласному краєзнавчому музеї в Луцьку та його філіях — Колодяжненському літературно-меморіальному музею Лесі Українки Ковельського району і Затурцівському меморіальному музею В'ячеслава Липинського Локачинського району.

Експозиція виробів Героя України Віри Роїк та її учнів викликала велику зацікавленість у громадськості краю, вчителів та учнів, народних майстрів, дослідників української вишивки. Її оглянуло понад десять тисяч відвідувачів. На базі виставки вишивальник Юрій Савка провів ряд майстер-класів, творчих зустрічей і тематичних заходів. Зокрема, учні старших класів Колодяжненської ЗОШ з інтересом слухали його розповіді про художню та історичну цінність творчості Віри Роїк, її новаторство. Він згадав цікаві епізоди власного спілкування з видатною майстринею, в якої було багато учнів, до числа яких він відносить і себе.

Ця митецька подія широко висвітлювалася в засобах масової інформації Волині, на сайтах краєзнавчого музею, «Музейного простору Волині» та «Музейного простору України». А нині кримська експозиція вишивок, створених чарівною голкою Віри Роїк та її учнів, продовжує своє турне по території сусідньої з Волинню Рівненської області. З Поліського краю виставку буде перевезено у Вінницю, де в обласному художньому музеї 25 квітня відбудеться її відкриття.

Валентина НАСТІНА

АНОНС! 24 квітня о 14 год. у читальному залі Центральної міської бібліотеки ім. О. Пушкіна в Сімферополі відбудеться вечір пам'яті Героя України Віри Сергіївни Роїк, присвячений 103-ї річниці з дня народження. Запрошуємо всіх, хто не байдужий до української народної вишивки.

* * *

25 квітня, у день народження Віри Роїк, в експозиційному залі Музею української вишивки ім. Героя України Віри Роїк по вул. Пушкіна в Сімферополі відбудеться презентація проекту «Рушник до 200-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка», виконаного за узором Віри Роїк її ученицями та представниками національно-культурних товариств Криму. В її рамках буде продемонстровано фотозвіт у вигляді мультимедійної презентації про всі етапи роботи над рушником. У заході візьме участь заслужений працівник культури України та Криму Орест Мартинів і дитячий фольклорний ансамбль «Світлиця» Республіканської академії вокалу під керівництвом Інги Михайлівської. Запрошуємо всіх бажаючих!

ПРОШУ СЛОВА!

«Не всі мі помримо, але всі зміниться», — свідчить перше послання Коринфянам. На сторінках «Кримської світлиці» завжди була колонка-рубрика духовного отця-наставника. Життя втикає, стрімко біжить у безкінечність, і звичайнє просте цитування біблійних істин, законів уже майже нікого не зворує, у кожної людини формується (а у нас, пенсіонерів, давно вже сформувалось) своє світосприйняття дійсності. Минають роки, столяті, тисячоліття, але все залишається, як і було: раби і рабовласники; патріархі і плембей; еліта і електорат, — хіба що назва ззвучить дещо по-іншому. А з амвонів увесь цей час закликають до покаяння і терпіння. Навіщо?

Земля перестала народжувати дурнів, усе людство, релігії, конфесії, секти прагнуть пізнати Всешишного. Німецький філософ Ніцше зазначав: «Ми всі народжуємося, живемо і вмираємо, щоб бути учнями». А що він казав: «Штовхнів того, хто падає», це вже про нас, звичайних чорних пенсіонерів, які зробили, створили районське життя для пенсіонерів білих.

Мені 65 років, мій великий життєвий і професійний досвід дозволяє узагальнювати і намагатися зробити деякі висновки.

Ось у «КС» у статті «Про соборність на роздоріжжі» С. Вовканиця читаємо: «Життя нації не повинно бути на межі». А великом об'єднующим чинником є церква, особливо греко-католицька як посередник між римським і візантійським напрямками культури.

Отець Володимир Ждан — канцлер Одеско-Кримського екзархату УГКЦ свідчить:

«До XVIII ст. практично вся Україна була вже в єдності з Римським престолом, тобто УГКЦ мала всеукраїнський масштаб. Проте незабаром, починаючи з часів Петра I, на Українську церкву обрушились гоніння, які досягли кульмінації при імператриці Катерині II. Церкву, її храми або зруйнували, або передали православним».

«У 1795 році, через рік після заснування Одеси, російській церкві було передано 2300 греко-католицьких храмів, після чого РПЦ стала

залізницю між Монреалем і Ванкувером — з'єднали Атлантичний і Тихий океани. Лише надсилали на Різдво і Великдень посилки. За християнським звичаєм тепер я зміг би лише поставити свічки на їхніх могилах. Дід родом із Куликова — звідки і Богдан Ступка, а в Туркотині ми пасли корів, а купати тисячі ходили на став до села Солов'ї. По дорозі від Курорта до Туркотина є Бабий Брід, капличка, а епітафію, що об'єднує три епохи, написала моя тітка Ольга Петрів-

на

Хай николи не вернеться панське ярмо.
Хай повік пропаде більшовицька неволя.
Хай Господь посилає нам ласку свою, колосяється жита українського поля».

Майже 40 років тъотя ходила до Станиміра на роботу вчителювати.

У Криму живу 41 рік, працюю ветеринаром. Через Інтернет знайшли мене однокласники, один з них — енергійний Ігор Партика, який завжди всіх збирає, організовує. Це саме він у 1973 році повісив синьо-жовтий прапор на Львівській «Політехніці», за що відсидів 10 років тюрем...

А найцікавіше, що син Наді Васько, Микола Княжицький, став тепер депутатом від «Батьківщини».

Наш класний керівник Іван Ілліч Дрогомижський написав спогади про перший пам'ятник Т. Г. Шевченку у Львові на подвір'ї нашої школи № 63 по вулиці Личаківській, де колись стояв танк. У Львові ми мешкали на

вулиці Круп'ярській, до 1939 року там була приватна школа імені князя Льва, — опікувався нею митрополит Андрей Шептицький. Вулиця веде на Кайзервальд (тепер Шевченківський гай), посаджений львівськими студентами на початку 50-х років, іще викопали вони Комсомольське озеро.

У храмі Петра і Павла на Мечникова і Личаківський брав шлюб Михайло Грушевський, це дослідив наш однокласник Юрій Мандрик, який проживає зараз у м.

попросив собі виклик до Америки. На тому листування увірвалося.

Проживаючи в суцільному російськомовному оточенні, стикаючись з шовіністами, якщо ці люди інтелектуальні, я їм цитую Роберта Рождественського:

«Национальность

для человека —

и не вина, и не заслуга.

Если в стране

утверждают иначе, —

несчастна эта страна...»

Мистецтво в селах зароджувалось і підтримувалось в

— це була постать в селі, в 1932 році він керував Різдвяним вертепом, був головою товариства «Сокіл», а у 1943 році при німцях поїхав на ровері і пропав безвісти, а перший ровер і перше радіо були саме в нашій хаті. А Грицька забрали в Радянську армію і послали в Карпати воювати з рештками загонів УПА. Там його поранили в ногу, закінчував службу вже в Румунії. А загинув, купаючись на ставку, — судома скопила поранену ногу, коли прийшли на допомогу, було вже пізно.

Ідія в подружньому житті моїх батьків розбилася об ревнощі, сварки, прокльони, пияці. Нас били шлангом, а ми ховалися під столи, табуретки. Ходили до церкви сповідатись, причащалися, кланялися. А я писав подумки листи до Бога і благав його, щоб швидше закінчиться увесь цей жах. Пам'ятаю тренерів дитячої юнацько-спортивної школи Прокопенка і Шахова, які навчали нас легкій атлетиці навесні 1964 року. Вони говорили: «Хлопці, вас обзывають «бандерівцями», тому повинні всім довести, що ви — найкращі і будете першими, переможцями!». І ми перемогли. Брати Ігоря Партика, і у Валі Литвиненко, і у мене померли дочки — різного віку, при різних обставинах... Гора об'єднує, а час лікує, і не так важливо, скільки ти прожив літ, а скільки пережив. Щастлив не усім однаково. Комусь більше, комусь менше. Бог забрав і Бог дав: маю двох синів і двох онуків. Життя триває...

І в Ігоря Партика, і у Валі Литвиненко, і у мене померли дочки — різного віку, при різних обставинах...

Спорт — легка атлетика, штанга, культизм, а тепер йога загартували мене: позбавили відчуття років.

Рідні брати матері — Сильвестр помер у Канаді, а Євген

НА ШЛЯХУ У БЕЗКІНЕЧНІСТЬ

домінуючу конфесією на території Південної України», — зазначив богослов.

Резюмуючи, отець Володимир процитував патріарха УГКЦ Любомира Гузара: «Ми не прийшли, ми повернулися». А канцлер екзархату підкреслив: «Греко-католики повинні знати, що в Україні і тим більше тут, на південних широтах нашої Батьківщини, ми не є гости. Тут жили наші батьки, тут нашими попередниками проповідувалися Слово Христове».

Моєю першою книжкою був «Катехізм християнської віри» — підручник для початкових класів села Туркотин З

НАРОДИВСЯ ВІН ДЛЯ БОЮ

ОЛЕКСАНДЕР ШУГАЙ

Іван Багряний:
нове й маловідоме

тєст
документи
листи
спогади
нотатки
факти

Книга перша

«СЛОВОСКИ»

Олександр Шугай. Іван Багряний: нове й маловідоме. Есеї, документи, листи, спогади, нотатки, факти. В двох книгах. К: Смолоскип, 2013

Спочатку хотів, скажу відверто, лише пробігти очима ці фоліанти. Що й казати: в них загалом, разом із світлинами, 2104 сторінки великого формату! До того ж «лякав» огром документального матеріалу: протоколи з колишнього НКВС, щоденники, листи тощо. Тим паче, про Одієсю незбройного сина України я вже чимало вінав з романудослідження цього ж автора «Іван Багряний», або Через терни Гетсиманського саду» (1996), а також з упорядкованих ним його творів, як-от: «Під знаком Скорпіона», «Золотий бумеранг», «До Воресли, по рибі», дводомника вибраного (з грунтовними передмовами упорядника до кожного з названих видань).

Та коли прочитав розлог і, треба сказати, близьку передне слово Івана Дзюби з промовистою називою «Пізнання Івана Багряного триває», і далі зосередився на тексті першої книги, зрозумів, що це щось інше, більше і глибше, те, що потребує неспішного. Переґратав сторінки вже другої книги, занурюючись у складний світ звичайної і все ж незвичайної Людини. І хоча роман-дослідження і рецензоване видання — різне і за структурою, і за стилем, силове поле в них одне. Та й сам автор заакцентував вже в першому розділі, що його нова книга — «це, образно кажучи, другий акт тієї самої драми й трагедії».

Вірний своїм творчим принципам (невтомно шукати свіжі джерела і свідчення, не обмежуючись відомими), які успішно реалізував у роман-дослідженні, О. Шугай і тут прагне забагнути і відтворити для себе і, отже, для нас, читачів, і до сьогодні до кінця не забагнutoго «далекого і близького» Багряного. Достоту захоплюється: скільки самотужки збрено письменником задля цього впродовж багатьох років! Пойздики в баварське місто Нойй Ульм на Дунаї, де Іван Багряний у таборах Ді-Пі заставав і очолив Українську революційно-демократичну партію, створив і сімнадцять років редактував газету

«Українські вісті», брав активну участь в організації об'єднання МУРу («Мистецький український рух»), написав, окрім художніх творів (романи «Сад Гетсиманський», «Огненне коло», поетична збірка «Золотий бумеранг» та низка інших), сотні публіцистичних статей, і серед них убивчий памфлет «Чому я не хочу вертатись до СРСР?»; крихту до крихти збирав забуті публікації в зарубіжній пресі, рідкісні світlinи, що стосувалися Багряного; пойздики в США, де він перебував півроку, виявляючи дивовижну енергію в консолідації тамтешньої української діаспори; розшукував і брав інтерв'ю в людей, що знали Багряного; поринав з головою в бездонні архіви НКВС, детально аналізуючи і «розшифровуючи» занудні слідчі протоколи.

Усі ці багатощі і зчаста унікальні матеріали і склали таке — без перевільнення! — фундаментальне видання, присвячене 105-ї річниці з дня народження Великого Українця.

Про що думаєш, читаючи двокнижку? Головним чином про те, як прикро мало ми знаємо нашу літературу, особливо ті її відтинки, що творилися за бортом рідної землі, і яку прогалину бодай частинно заповнюють, зокрема, чесні і правдиві книги О. Шугая про одного з видатних творів цієї літератури. Понад дві тисячі сторінок якраз і окреслюють широку панораму його літературних і громадських діянь у всій життєвій достеменності, однаково принадній як для рядового читача, так і для фахівця-літературознавця. Панораму в червоному і чорному кольорах.

А хіба сам життєпис автора хрестоматійних «Тигроловів» не є геніальним? Лише скупік перелік фактів міг би скласти солідний том. Справді, за порівнянням недовгий вік (пішов за вічну межу на 56 році життя 25 серпня 1963-го) він пізнав чи не всю так звану «країну розвиненого соціалізму» і чи не півсвіту з низу і до верху від батьківської хати в Охтирці до Охотського моря на Далекому Сході, в камері одиночного ув'язнення. Втеча в Україну, арешт у дорозі, новий термін — тепер уже в таборі БАМ-ТАБУ. Далі новий арешт і в'язниця в Харкові на Холодній горі. Потім утеча з Києва до Львова, аби вкторе не стати в'язнем сталінських тaborів, а звідти еміграція до Німеччини. Там і знайшов одвічний спочинок у Новому Ульмі. А були ж іші мандрівки, звісно, на туристичні в Канаду, Великобританію, США, Бельгію для пропаганди своїх ідей. Багатозначні деталі. 1963 року демократична українська молодь Чикаго розпочала акцію за присудження Іванові Багряному Нобелівської премії, однаке його передчасна смерть завадила завершити акцію. Вже незалежна Україна згадала свою вірного сина, присудивши йому

1992 року Державну Шевченківську нагороду. До речі, Фундація імені Івана Багряного ще 1998-го заснувала престижну міжнародну премію його імені.

Двокнижка, що складається з десяти чималих за обсягом розділів, читається напочуд легко. Саме тому, що Шугай надав своєму стилю, так ми мовити, певного шарму: непідробна схильованість коментарів до задокументованих фактів, «вкраплені» в ці коментарі теплі струмені гумору, доброзичливій іронії чи дошкульного сарказму; інтриги «розпають» нестандартні повороти в побудові тексту; автор просто-таки заворожує достовірністю фактів і подій. Для прикладу майже детективна історія емоційно-мрійного листування партизанки з УПА Люби Комар та І. Багряного. Ці листи прозаїк відшукав і, встановивши особистість адресатки, оприлюднив їх на сторінках першої книги з не менш емоційним тлумаченням. Для чого, питаеться, вводити в текст нібито «ненехарактерний» випадок? Ця відчайдушна дівчина, виявляється, стала героїною роману Багряного «Люба», а її листи — то, певна річ, творчий імпульс для його написання. Роман незакінчений чи, може, втрачений, і О. Шугай доклав чимало зусиль, аби конструювати те, що з нього віzlòlo. До того ж епістолярій Любі Комар — добротна проза. Чого вартає, пряміше, ось що поетичної рядки: «А чорна машина (поїзд — В. Л.) вже близько, вже чую, як тяжко сопе і бухає клубами диму, що тендітним тюлем лягає на житах...» Або: «І йдеш собі стежкою за житами, згори заливає тебе

подані попередником (циму приєднаний величенький за обсягом розділ «Багряний читає Липинського»). Йому передує розділ з інтригуючою назвою «Буду героем...» — хвилюючі сторінки зі щоденника (теж віднайдені автором) емігранта Семена Старіва, людини геройчної долі. Пригнічений голodom, він застовувався в щоденнику від 1 листопада 1947-го: «Таке життя приводить тільки до божевілля. Буду героем, коли не збожеволію...».

Перелік знаїдок і відкритів, сподіянів невгамовним О. Шугаем, можна продовжити. Йому пощастило знайти три роки тому, побувавши в Німеччині, рукопис вірша І. Багряного «Ніч ступає по рунах...». Так само, як і рукопис його листа «До відома всіх моїх колег і всього громадянства» — страшний документ — звинувачення минулого епохи, що одне викрите тоталітарного більшовицького режиму. У США йому поталанило зустрітися з... живим Багряним — на документальних кадрах аматорської кінострічки. Віднайшовся сценарій «Будзівак» — про бурхливі реальні події далеких двадцятих років. Цей надзвичайно цікавий документ пролежав у забутті майже сімдесят літ і знайдений не за морями-океанами, а в слобожанському краї — Охтирці, на батьківщині Багряного. Факт глибоко символічний, зауважує автор, і означає він невмирішість тих волєлюбних ідей, що були тут посіяні в серця нашим славним попередником. А невмиріші тому, що здатні до відродження, до проростання в душах нових людських поколінь. А ще засвічує, що ця винятково діяльна людина, видатний мислитель ХХ століття повертається до нас, іде на повен зрості. Особисто мені запала в душу поезія «Ніч ступає по рунах...», написана вже на чужині — в Інсбруку 1945 року, по гарячих слідах Другої світової війни. Тут Багряний — ніжний і мужній, ліричний і героїчний. І все ще... не забагнений, хоча вгадується за романами «Сад Гетсиманський», «Тигролов». Наведу дві останні строфі з цього вірша,

сповненого драматизму, мінорного погляду на повоєнний світ, обернених в руїну, коли в ліричного героя (вважай, автора) не стало ні домівки, ні оточчя землі: *Ніч вартає на рунах — темна ніч стара...*

А к мені прийшла дівчина — юнка з-над Дніпра, — Принесла волошко синю — й ніжно подає, — І роняє з вій росину на чоло мос. ...Народився ти для бою.

Вір же — все міне.

Пам'ятай, що я з тобою, — Не забудь мене.

І ще хотів би стисло сказати про те, що, можливо, омине читацьку увагу, але над чим треба було б поміркувати. По-перше, назва двокнижки є вдалою, бо, відзеркалюючи зміст, не викликає дисбалансу. По-друге, — найголовніше! — це не просто безцінне видання, це не просто накопичення фактів, явищ,

подій, взятих з чистих джерел, це — епопея життя і боротьби нас, українців — гордої, сильної... неперебачуваної нації, за виживання в неймовірних умовах більшовицької ночі, з-під крил якої тікали у пошуках кращої долі. І поміж них — Іван Багряний. Сильна особистість, справжній патріот. Вражуча цілісність характеру, вірність великих меті — хіба не те, за чим тужимо і сьогодні? Не одну байдужу душу зігриває його світла харизма. Після прочитання епопеї більше поважаєш себе і свій народ, нас дух гідності й нескореності. Чи й варто говорити про те, як цей дух зовсім недавно вибухнув на мільйонному Євромайдані, де вільні у помислах і діях українці повстали проти тиранії, виборюючи справедливість?

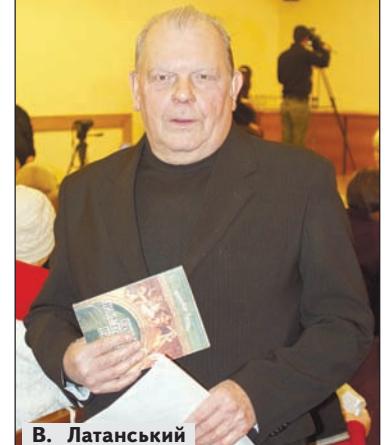
Завершується видання роздумом-післямовою «Докір Батьківщині». Назву і навіть епіграф до післямової автор запозичив із газети «Українські віті». Нечастий випадок висловити небуденні спостереження з усіма подробицями. Епіграф такий: «Хто, як ти і я // Любить рідний край // Той ніколи часливим не є...» (з німецької пісні). Далі коментується публікація, вміщена в цьому славетному часописі. Звучить вона актуально і нині, зокрема рядки: «Якщо твоя матір вигодувала тебе з любов'ю до сонця, якщо в твоєму серці завжди щемить спів жайворонка, якщо ти одружився з Батьківчиною — нікуди вже не втечеш. Можеш хіба лише деколи докоріти Вітчизні за її м'якість супроти своїх синів, що втікають від синівського обов'язку за десяті загорожі. Докорій і гони ї...».

Тож усім хворим на комплекс меншоварстві братам-українцям, її-Богу, вельми корисно, як-то кажуть, намотати на вус вислів. Іого написав той, хто був до безтима закоханий у свою Батьківщину і розлучений з нею силою злих обставин.

На мій погляд, автор рецензованиого фундаментального видання О. Шугай цілком заслуговує Державної премії імені Т. Г. Шевченка, з огляду на те, що двокнижка рідкісне й особливого характеру, унікальне свою повнотою і докumentально вичерпністю. Зрештою, широчезне поле зацікавлень автора в царині життєпису і творчості І. Багряного протягом не одного десятка років, його письменницька майстерність і винахідливість (знаїдки і відкриття) промовляють за високу нагороду.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ,
учитель-україніст,
член Національної спілки письменників України

с. Пруди, Советський район, Крим

на Донеччині, про що з теплотою написав у передмові до другого числа часопису.

Отож то тільки значиться на обкладинці: «МІСЦЕВИЙ ЧАСопис» — художньо-літературний журнал Прибужжя. Насправді він прокладає літературний місток між Сходом і Заходом України. Зрештою, чимало віршів, надрукованих у ньому авторами з різних регіонів, присвячені саме Україні!

Видання ілюстроване багатьма фотографіями, передусім, вміщено фото авторів дописів.

Тарас ЛЕХМАН,
журналіст
м. Червоноград
Львівської області

ЛІТЕРАТУРНИЙ МІСТОК МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ

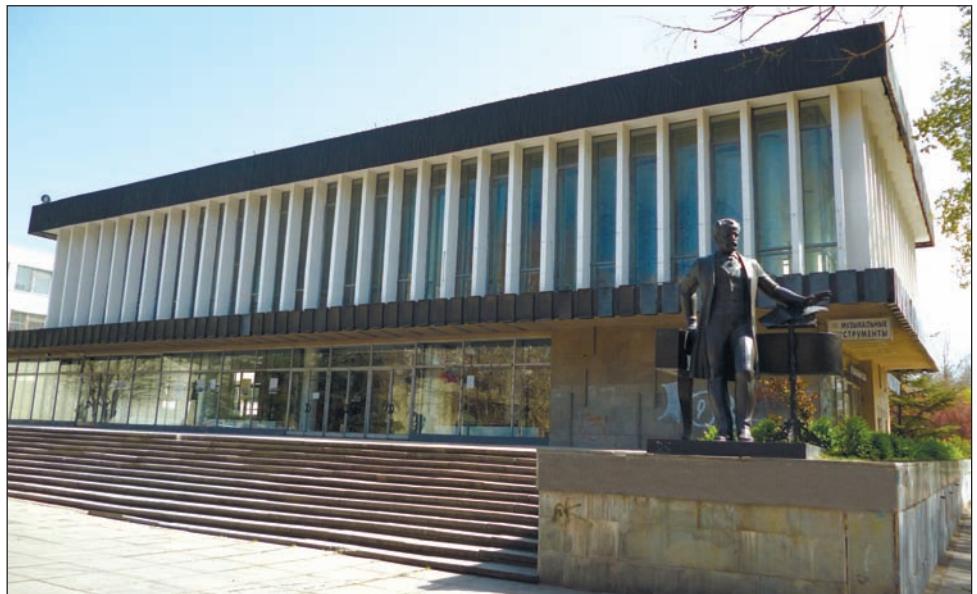

Львівщині, а й далеко за її межами. Тож другий номер, який вийшов друком наприкінці 2013 року, готовався, як кажуть, заповзтиливше, веселіше (радше — оптимістичніше), з певним досвідом.

Під його палітуркою об'єдналися поети і прозаїки з різних куточків України, різних поколінь — від найменших до старших. Тут свої вірші, прозу, статті надрукували Тетяна Коваль, Юлія Коваль, Ольга Голузинець, Надія Олемар (м. Червоноград), Андрій Грушак (м. Борислав), Орися Соловей, Ольга Тарчинець, Василь Пашинський (м. Львів), Йосип Палятинський (м. Кіцмань), Ганна Кузьмак (с. Добринин Сокальського району), Валерія Ковальська (м. Кіїв), автори з Донеччини — Надія Боро (м. Дружківка), Наталія Ковальська, Микола Новиков, Іван Нечипорук, Оксана Єгорцева, Валерія Матюша, Катерина Ромашук, Сергій Чернявський (м. Горлівка). Тут також прочитаєте оповідання, на жаль, вже спочилого у Бозі Володимира Когута (м. Великі Мости). А мистецька палітра представлена репродукціями картин червоноградського художни-

ка Степана Ружницького.

Словом,

МУЗИКА НАС ЗВ'ЯЗАЛА

Особливість студентського симфонічного оркестру полягає в тому, що його склад періодично змінюється: замість вибулих випускників—четвертокурсників у вересні нового навчального року на інє місце приходять студенти другого курсу. І ця ротація ніколи не буває рівноцінною. Одні новачки швидше виваляються зі своїми інструментами в колективну гру, інші — повільніше.

— Залежно від цього і підбирається репертуар, — сказав мені напередодні традиційного щорічного звітного концерту диригент симфонічного оркестру Сімферопольського музичного училища ім. П. Чайковського, заслужений працівник культури АР Крим Анатолій Скоробагатько. — Освоювати свої партії новачкам допомагають музиканти, які грають в оркестрах сімферопольських театрів і Кримської філармонії. Програмою навчання допускається залучення 15–18-ти професіоналів. Граючи поруч зі студентами, вони технічно підтягають їх до свого рівня. Всього ж наш оркестр налічує 60 чоловік.

— Концерт, що відбудеться 18 квітня в залі училища, — це іспит для студентів перед викладачами і публікою на право називатися музикантом. Що зіграла ваші підопічні, Анатолію Дмитровичу, цього разу?

— Відкривається програма симфонією № 5 в чотирьох частинах Ф. Шуберта. Це один з його найкрасивіших творів після знаменої і дуже популярної в усьому світі незакінченої симфонії. У супроводі оркестру дует кларнетистів у складі Артура Ашенбреннера і Святослава Мілаша виконає першу частину концерту Ф. Крамаржа. Прозвучить вальські скерцо для скрипки з оркестром

чіозо К. Сен-Санса, в яких сольні партії виконують скрипалі Володимир Федотов та Ельвіс Іпекчієв.

Нетривала за часом — до п'яти хвилин — чарівна інструментальна мелодія інтермецо з популярної опери П. Маскані «Сільська честь» прозвучить як перепочинок у перерві між виступами солістів. Завершиться концерт музигою до сцени «Вальпургієва ніч» з опери Ш. Гуно «Фауст». Ці чудові танцювальні мелодії дуже любить публіка і вони входять у репертуар усіх симфонічних оркестрів світу.

— За яким принципом ви формуєте свій?

— Світ симфонічної музики безкінечний. Композитори в усі часи

приділяли йому багато уваги, бо всі барви і відтінки звуків в оркестрі виразно передають найдосконаліші музичні інструменти: струнні, духові, ударні. Я обожнюю їх. Серед них є рідкісні: гобой, фагот, волторна, труба. Найбільш популярна у студентів скрипка, а от більші від неї за розміром струнні інструменти — альт, контрабас і віолончель пропонуємо їм при вступі до вивчення.

Студенти вже на першому курсі із зацікавленням ходять на репетиції оркестру, щоб на другому грати в ньому. В училищі вступають особливі діти, не зовсім такі, як усі. Крім відвідування лекцій, їм потрібно, як мінімум, три-чотири години в день грати на інструменті. Через це в них мало вільного часу. І, мабуть, жодна з професій не діється з таким трудом, як професія музиканта.

— А ви самі на чому граєте?

— На баяні. Це було в Запоріжжі. Я навчався в загальноосвітній школі та одночасно музичні в клубі металургійного комбінату ім. М. Горького. Після четвертого класу учнів приїхали прослуховувати фахівці з музичної десятирічки при Харківській консерваторії. За результатами гри я продовжив своє навчання у п'ятому класі вже в Харкові. А на факультеті народних інструментів консерваторії захопився диригуванням і за розподілом поїхав на роботу в Тернопільське музичне училище керівником симфонічного оркестру. Працював з ним сімнадцять років, поєднуючи згодом ці обов'язки з роботою завуча.

На такій же посаді почав працювати в 1984 році в Сімферопольському музичному училищі, куди приїхав на запрошення управління культури Криму. З вересня був призначений директором закладу, а через півроку, коли симфонічний оркестр залишився без керівника, взяв на себе і ці обов'язки. Директорські

ж через п'ятнадцять років — у 1999-му — склав, а керувати оркестром і викладати студентам «баян» та «диригування» продовжує досі.

— Отже, цей концерт для вас — ювілейний: тридцять років з оркестром! Чим запам'яталися вони вам?

— Я не люблю в репертуарі повторів, тож кожного року в нас були прем'єри, в які закохуюся раз і назавжди. Ми намагалися грати найкращі твори вітчизняної і зарубіжної класики. У проекті «Випускники і симфонічний оркестр» у нашому супроводі сольні партії виконували піаністи, скрипалі, музиканти духових інструментів, вокalisti. До 100-річчя училища спільно з жіночим камерним хором під керівництвом Олени Прокопець зіграли сцени з опери «Іоланта» П. Чайковського.

Оркестр війжджає з концертами в Севастополь, Євпаторію, Партеніт, виступає на гастролях у трудових колективах і громадських організаціях Криму. Насцені за роялем поряд зі студентами часто можна побачити чудового піаніста, заслуженого діяча мистецтв України, директора училища Олександра Яцкова.

Це моя улюблена робота, яка мені — в радість! У попередні роки фортепіанні сольні партії з оркестром виконувала моя дружина Ірина. Музикантами стали і наші діти. Старший син Андрій — гобоїст, працює в австрійському місті Грац керівником університетського симфонічного оркестру та дитячої групи в оперному театрі. Молодший син Дмитро — скрипаль, грає в симфонічному оркестрі Українського радіо в Києві. Музикою захоплюються і внучки: старша Наталія співає, а молодша Аня грає на фортепіано.

Музика — це такий світ, потрапивши в який один раз, залишаєшся йому відданий усе життя, навіть якщо обереш іншу професію чи будеш займатися іншою справою.

— Що, по-вашому, потрібно, щоб стати музикантом-віртуозом?

— Перш за все, слух. Коли я навчався в музичній школі—десятирічці, в мене був товариш, який міг безпомилково назвати

всі ноти, які ми грали на фортепіано хаотично, просто, щоб створити шум.

Дуже гострим слухом потрібно володіти скрипaliaм, щоб грати, як кажуть, вухами і руками. Це є музична обдарованість, талант. І я побажав би собі побільше таких учнів.

Нині в училищі проходять конкурси юних віртуозів, на які приїжджають випробувати себе учні музичних шкіл з усього Криму. Це в основному діти молодшого і середнього шкільного віку. Але, стаючи старшими, вони все частіше відкладають інструменти від бік, обираючи інший професійний шлях у житті. Музика дається не легко. І лише тоді, коли під керівництвом педагогів діти з'єднують в одне ціле техніку гри на інструменті, музичну пам'ять і свій час, вони приходять до нас з усвідомленим вибором. В середньому прийом у училищі складає 80 чоловік, а всього на чотирьох курсах їх навчається понад триста.

Заклад славиться високим рейтингом. Наши випускники успішно працюють у багатьох країнах світу, стають лауреатами престижних міжнародних конкурсів з усіх спеціальностей. В цьому ряду назустрічається лише одне прізвище — композитора зі світовим іменем Алемдара Караманова.

На перший погляд здається, що на сцені — красиве життя. І тільки професіонали знають, скільки копіткої праці потрібно, щоб виходити на неї зі своїм сольним номером або концертною програмою! Школа, училище, консерваторія! Процес навчання музиканта чи артиста не припиняється ніколи: в аудиторії, на репетиції, вдома. І все це — заради прекрасних миттєвостей для публіки. Ці емоції — не такі часті у музикантів. Іноді з'являються на репетиціях, поєднуються з напругою під час виступу в концертному залі. Можливо, цей момент натхнення, радості та задоволення відбудеться 18 квітня? І щось станеться. І глядач потрапить у ціль.

Я сподіваюся, що у нас все вийде, здійсниться задумане, і вершини світової музики будуть доступні навіть студентському симфонічному оркестру.

Валентина НАСТИНА

В. Кобилюх

У своєму житті я мав не одну пригоду в боротьбі за пошанування ідеї Т. Г. Шевченка, як у дитинстві, так і в юнацькому віці.

У нашій родині тато і мама завжди казали: доки душа Т. Г. Шевченка витає над Україною, доти нашим ворогам не здолати українців. Т. Г. Шевченко для нас був величанованим святою людиною. Пам'ятаю часті разомови, де називали нашого Кобзаря найпершим рідним героєм української нації, поетом-пророком і філософом, духовним провідником і рятівником України... У нашій хатині його портрет завжди висів поруч із іконами святих біля Ісуса.

Бувало, тато збирав нас у зимовий вечір навколо каганця й починав читати «Катерину», «Гайдамаки»... То бувше передвоєнний «Кобзар» від «Просвіти» у Львові. При читанні не раз були журба і сльози, як Божа молитва. А стогні і жаль нуртували в душі, залишаючи в кожній клітині сотні запитань: Чому? Чому? Чому так сталося, що колишню могутню державу наші вороги зуміли обманом роздерти між собою, а народ розтрощити у неволі, неначе комашню? У чому річ?... Де правда? Де вихід із тієї тяжкої національної скруті? Чую голос мами: — У «Кобзарі» й «Просвіті».

...Пізня осінь 1944 року. Наші «візвозителі» майже через день робили облави. Щоразу когось то заарештовували, то вивозили, а то й розстрілювали. Село згасало на очах. Прийшли їй до нас чотири чоловіки у військовому одязі і п'ятий від сільради. Його називали донощиком. Мама поставилась до таких «гостей» байдуже, бо тато вже три місяці, як воював на фронти з фашистами... Вона продовжувала поратися на кухні, а ми всі завмерли у мовчанці. Один військовий заглянув у запічок, під ліжко, перевернув постіль. Інший став перед портретом Т. Г. Шевченка (підпису не було).

— А кто это?

ПУТІВНИК ШЕВЧЕНКОВОЮ УКРАЇНОЮ

МОЇ БОЛЮЧІ ПЕРЕЖИВАННЯ ЗА «КОБЗАРЯ»

Мама, не озираючись, підкидаючи під кухню дрова, відповіла:

— А то Ісус Христос молиться за нас.

Я сидів біля печі, завмер від здивування.

Потім той відхилив портрет, почав оглядати з тильного боку. Я здигнувся і закричав: — Не чіпайте! Там нема патронів.

Інший облавник витягнув зі скрині «Кобзар» і п'есу Г. Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці» і подав першому. Той глянув і тихенько сказав:

— Не советское... Повернув голову до мене й каже:

— А ты говоришь: «Нема патронов. А это что? Целая бомба!» — і штурнув книжки в мішок.

— Віддайте! Віддайте мій святий «Кобзар»! Ви — злодій!

— закричав я несамовитим голосом. І мамині руки заткали мені рота, але так,

що я міг тільки дихати й стогнати, заливаючись сльозами.

Ще довго плакав і ридав, ковтаючи переривисто повітря...

Я вперше відчув себе найбіднішою дитиною на світі. В нашій хатині не стало «Кобзаря». На портреті, мені здалося, Т. Г. Шевченко ще більше нахмурився

і обурено дивився на хату і ніби ридав зі мною разом. Я

піднявся на лаву, торкнувся

портрета, погладив ЙОГО і

прошепотів: «Я нині найбільше почув про ТЕБЕ... і найстрашніше побачив. Я щойно свогодні довідався про

нашого другого Ісуса, а

ЙОГО священна книга «Кобзар» для наших ворогів — бомба!»...

Невдовзі тато відписав, що

прочитав листа голосно всім

товаришам у фронтовій зем

лянці вже на теренах Польщі

біля Німеччини, а після того

командир попросив листа і

також писав довго і разом із

маминим листом кудись від

ділівся поштою.

Через два тижні представники влади з району приїхали

до нас і запевнили, що більше обшуку не буде. Облавники були в нас через помилку. Донощик сам зізнався. Ale «Кобзаря» не віддали. Виявляється, його разом із конфіскованими книжками-«бомбами» в надвечір'ї винесли на Чорний Кут нашого пасовиська, порвали, облили бензином та й підпалили. Довго палало, тліючи вогнем та іскристим полу-м'ям, що сягало, здається, до самого Весишинського...

Потім тато написав ще одногого листа. Заспокоював:

— Не туки, синючку. Виростеш, матимеш не одного

«Кобзаря». Лишень усі разом

просіть Бога за збереження

мого життя і здоров'я. Бо

війна страшна... Моліться

за швидку перемогу над про-

клятими фашистами... Молілися гуртом і зокрема. Але

вибухи гармат і бомб, напе-

ливів,

Червоні полі розстеляє,

I сонце море покриває

Рожевою пеленою,

Мов мати дитину,

Очам любо. Годиночку,

Малу годину

Ніби серце одпочине,
З Богом заговорить...
A туман, неначе ворог,
Закриває море
I хмароньку рожевою,
I тьму за собою
Розстилає туман сивий,
I тьмою німою
Оповіє тобі душу,
Й не знаєш, де дітись,
I ждеш його, того світу,
Мов матері діти».

Кос-Араг, 1849 р.

Видно, що Т. Г. Шевченко написав цей вірш з любові до земного довкілля, до Сонечка, до України. Голос Т. Г. Шевченка дійсно як бомба для наших ворогів. Це найсвідоміший залишок тато від нас.

Після отої облави мама описала ввечері всю нелюдяну наругу облавників татові на фронт: про «Кобзаря» і про мої проливні сльози, і смуток, і тугу за творами Т. Г. Шевченка, за розмовою з Україною, з Катериною, з Дніпром; за п'есами Г. Квітки-Основ'яненка... Адже наша мама грала роль матері у виставі «Сватання на Гончарівці»... Та й у багатьох інших виставах... Тепер сидимо, як окрадені безкірілі гуси на глухому подвір'ї.

Невдовзі тато відписав, що прочитав листа голосно всім товаришам у фронтовій землянці вже на теренах Польщі біля Німеччини, а після того командир попросив листа і також писав довго і разом із маминим листом кудись від ділівся поштою.

І тут же я згадав знаменитий образ заходу сонця у нашого Кобзаря. Колись тато читав і перечитував. Казав, що то не слова, а цвіт папороті, як символ надії невмірушої, неймовірної краси букет зі слів рідної мови і чародійного людського тепла. Ці невинні слова й донині леліють мені душу цілющим бальзамом сподівань на завтра, коли вже зійде нове Сонечко з теплішим променем для України. А вороги наші, мов чорна тьма німого туману, зійдуть у яруги, розплівуться з нашого надголів'я і попливуть за водою. Невже і та вірш — бомба? Він без заголовка й починається:

«За сонцем хмаронька

пліве,

Червоні полі розстеляє,

I сонце море покриває

Рожевою пеленою,

Мов мати дитину,

Очам любо. Годиночку,

Малу годину

Потім тато написав ще одногого листа. Заспокоював: — Не туки, синючку. Виростеш, матимеш не одного

«Кобзаря». Лишень усі разом

просіть Бога за збереження

мого життя і здоров'я. Бо

війна страшна... Моліться

за швидку перемогу над про-

клятими фашистами... Молілися гуртом і зокрема. Але

вибухи гармат і бомб, напе-

ливів,

Червоні полі розстеляє,

I сонце море покриває

Рожевою пеленою,

Мов мати дитину,

Очам любо. Годиночку,

Малу годину

Потім тато написав ще одногого листа. Заспокоював:

— Не туки, синючку. Виростеш, матимеш не одного

«Кобзаря». Лишень усі разом

просіть Бога за збереження

мого життя і здоров'я. Бо

війна страшна... Моліться

за швидку перемогу над про-

клятими фашистами... Молілися гуртом і зокрема. Але

вибухи гармат і бомб, напе-

вне, не допустили хвилюючих наших молитов до Все-вишнього. І страшного 3 лютого 1945 року ворожа куля забила нашого тата. Цілий світ був у величезній скорботі... Навіть татові яблуні стогнали... Пообмерзали й до року з тути зів'яли й обсипались разом із недозрілими яблуками. Люди казали: —

«Учитеся, брати мої,

Думайте, читайте,

I чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь.

Бо хто матір забуває,

Того Бог карає,

Того діти цураються,

Чужі люди проганяють,

I нема злоуму

На всій землі безконечний

Веселого дому».

...В університеті, навчаючись на першому курсі філологічного факультету, довідуємося, що мати Т. Г. Шев-

ченка в науку? — питав Т. Г. Шевченка якось після тяжкої праці в полі.

Недовго чекав на відповідь.

Перед очима замиготіли знамениті рядочки ІГОГО знаменитого повчання:

«Учитеся, брати мої,

Думайте, читайте,

I чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь.

Бо хто матір забуває,

Того Бог карає,

Того діти цураються

ДЕСЯТИЙ. НЕВЖЕ ОСТАННІЙ?

Конкурс «Змагаймося за нове життя!», присвячений творчості Лесі Українки, за час свого існування став посправжньому улюбленим для багатьох кримських (і не тільки) талановитих хлопців і дівчат. Про це говорять і підсумковий вік заходу, і той обсяг робіт в усіх номінаціях, які надійшли до оргкомітету. А найбільше – надзвичайно велика кількість заявок на участь у конкурсі читиць, які, на жаль, так і лишилися заявками...

Звичайно, десятого ювілейного конкурсу особливо чекали і члени журі, які багато років поспіль із задоволенням занурюються в ділові сутності творчості. Надзвичайно приемно зі сцени великої зали (як це було в останні роки) дякувати конкурсантам і наставникам за роботу й вітати їх із заслуженою перемогою. Не вдалося. Добре, що поки що можна це зробити зі сторінок газети.

У номінації «Твір» випробували свої сили школярі та студенти, без перебільшення, з усіх куточків Криму. Значна кількість робіт (більш ніж 130) дозволила членам журі не шкодувати місце, а також подяк, що виписували конкурсантам, яким зовсім трішки не вистачило для перемоги.

У номінації «ТВІР (серед учнів 5-9-х класів)» I місце члени журі (до складу якого входили кандидати філологічних наук Пелипаша М. І., Ачилова О. Л., Гладка І. С.) одностайно віддали Мороз Олі (ЗОШ I-III ст. № 34 Сімферополя, вчитель – Шеремет В. В.), яка запропонувала власну красиву та сумну версію появи твору Лесі Українки «Метелик». По-дітячому щирим та ніжним здався твір Костюк Інни, що виборола II місце (Родниковський НВК, Сімферопольський р-н, вчитель – Данова Л. І.). III місце поділили Колесник Катя (Керченська ЗОШ I-III ст. № 12, вчитель – Логацька В. Ф.) і Купрацевич Світлана (Мирнівська ЗОШ I-III ст., вчитель – Сажнєва Л. М.), які прикрасили свої роботи власними віршами, а також Чепухіна Юля (Грушівська ЗОШ I-III ст. м. Судак, вчитель – Чепухіна О. Я.), що присвятила твір своїй малій батьківщині – селу Грушівка.

Подяки заслужили: Круглова Алєтина (Керченська ЗОШ I-III ст. № 23, вчитель – Семченко Н. В.), П'ятаха Оля (Глобинська ЗОШ I-III ст. № 3, Полтавська обл., вчитель – П'ятаха О. В.).

У номінації «ТВІР (серед учнів 10-11-х класів)» пере-

можців визначити було найважче, бо, як і завжди, учні старших класів виявилися «найпліднішими» (понад 80 робіт). Навіть I місце було поділене між трьома школярками. Це – Кошелєва Аліна (Феодосійська ЗОШ I-III ст. № 10, вчитель – Крошухіна О. І.), яка дібрала надзвичайно переконливі слова, щоб висловити відчіність рідній країні; Ждан Крістіна (Стальнівська ЗОШ I-III ст., Джанкойський р-н, вчитель – Пипченко З. М.). Твір Крістіни непростий, враже глибиною думок і складністю фраз. Його, здається, можна було б поділити принаймні на три самостійні твори. Але хто знає, може, це такий новий стиль у літературі? Оригінальним був і твір-есе учениці 11 класу Чистенського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів-гімназія» Удалої Гани (вчитель – Салтикова Н. М.), яка через свій сценічний образ Лесі-Ганні змогла передати почуття письменниці-борця.

II місце – у Житченко Дар'ї (ЗОШ I-III ст. № 33 м. Сімферополя, вчитель – Литвин Н. М.), яка вміло вплела рядки з різних поезій Лесі Українки в тканину власного твору, та Шамшур Ангеліни (Судацька ЗОШ I-III ст. № 2, вчитель – Чолак Є. І.), що розмірковувала над долею-недолею України. III місце здобули Насібова Розіле (ЗОШ I-III ст. № 42 ім. Ешрефа Шем'ї-заде м. Сімферополя, вчитель – Адаманова А. Е.), Пономаренко Ганна (НВК «Українська школа-гімназія» м. Сімферополя, вчитель – Павлятенко О. В.) і Яришко Дар'я (НВК «Школа-колегіум» № 14 м. Сімферополь, вчитель – Спурай О. І.). Дівчата розмірковували про майбутнє і минулє, про вагомість мрії та сумлінної праці. І подяк у цій номінації виписано найбільше: Веденський Владислав (НВК ЗОШ I-II ст. – морський технічний ліцей, м. Керч, вчитель – Плещанова М. В.), Гущіній Дар'я (Армянський НВК «Школа-гімназія» № 3, вчитель – Баталова С. В.), Ібраїмовій Хатідже (Кольчугінська ЗОШ I-III ст. № 1, Сімферопольський р-н, вчитель – Заєць В. П.), Ізмаїловій Земіні (Тургенівська ЗОШ I-III ст., вчитель – Халілова Е. Е.), Ісмаїловій Сафінар Ернес кизи (Бахчисарайська ЗОШ I-III ст. № 2, вчитель – Скідан Т. В.), Карасівій Людмилі (Зарічненська ЗОШ I-III ст., Джанкойський р-н, вчитель – Ледок Л. І.), Курдявцевій Ксенії (Верхоріченська ЗОШ I-III ст., Бахчисарайський р-н,

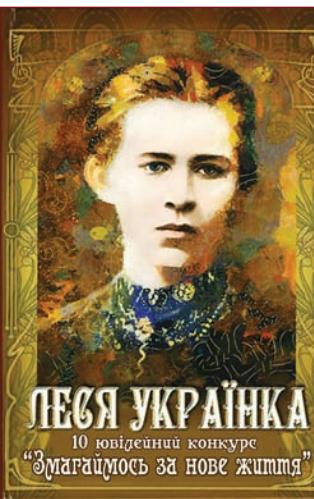
На жаль, не всі твори здобули відзнаки. Хтось ще недостатньо вміло викладає свої думки, комусь завадив Інтернет, на який дуже покладалися. Сподіваємося, ще буде змога навчитися, бо не хочеться вірити, що десятий Лесин конкурс стане останнім...

Ірина ГЛАДКА

(Р. С. Називаємо ще одного призеру конкурсу, якого не згадали у попередній публікації: Феттаєва Вілена, 6 клас, Кировський НВК «Школа-гімназія» № 2 – 3 місце в номінації «Прикладне мистецтво»)

Лесин конкурс

мом порідилася навік» (Красногвардійський р-н, Октябрська загальноосвітня школа I-III ступенів № 1);

2. Сейт-Меметова Фатіме, 8 кл., Умеров Емір-Амет, 9 кл. – «Леся Українка і Крим» (Сімферополь, ЗОШ № 42 ім. Ешрефа Шем'ї-заде);

2. Маркова Світлана – «Живі твори Лесі Українки» (Грушівська ЗОШ м. Саки); 2. Харченко Максим – «Леся Українка «Досадонька» (м. Сімферополь, Навчально-виховний комплекс школа-ліцей «Відкритий космічний ліцей»);

3. Безлійтін Владислав – «Леся Українка і Крим» (Кримський Республіканський вищий навчальний заклад «Сімферопольський технікум радіоелектроніки» м. Сімферополь);

3. Група школярів – «Леся Українка і Крим», телепередача ток-шоу «Що нас еднає?» (м. Старий Крим, Старокримський НВК № 3 «Школа-ліцей»);

3. Спіріонова Олена – «Життя і творчість Лесі Українки в загальноосвітковому контексті» (м. Сімферополь, загальноосвітня школа I-III ступенів № 42 ім. Ешрефа Шем'ї-заде).

(Переможці в цій номінації визначали члени журі: Іванець Андрій Валерійович – голова правління Таврійської гуманітарної платформи (Кримська філія Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України); Польченко Олександр Олексійович – редактор ДТРК «Крим», лауреат міжнародних і загальнонаціональних телеконкурсів; Притула Володимир Євгенович – заслужений журналіст України)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Х ВСЕКРИМСЬКОГО КОНКУРСУ УЧНІВСЬКОЇ ТА СТУДЕНТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ імені Марії Фішер-Слик «ЗМАГАЙМОСЬ ЗА НОВЕ ЖИТТЯ!» (Леся Українка)

Захарова Тетяна Миколаївна – заслужений вчитель України, методист вищої категорії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України – голова оргкомітету; Драг'ятий Євген Михайлович – заступник голови Федерації профспілок України (м. Київ) – заступник голови оргкомітету; Стефанюк Ольга Дмитрівна – к.е.н., заступник декана факультету економіки і менеджменту, доцент кафедри економіки підприємства Національної академії природохорононого і курортного будівництва – заступник голови оргкомітету; Биковська Елізавета Василівна – начальник Кримської філії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України – заступник голови оргкомітету; Іванець Андрій Валерійович – координатор ГО «Таврійська гуманітарна платформа», історик та медіа-експерт – член оргкомітету; Качула Віктор Володимирович – заслужений журналіст України, головний редактор газети «Кримська світлиця» – член оргкомітету; Дацько Володимир Володимирович – завідувач сектора з питань міжнародного і міжмузичального співробітництва Сімферопольської міської ради – член оргкомітету; Сікачова Олена Василівна – завідувач сектора виховної роботи Міністерства освіти і науки АРК – член оргкомітету; Прадід Юрій Федорович – професор, декан факультету української філології та українознавства ТНУ ім. В. Вернадського – член оргкомітету; Стефанюк Василь Степанович – в. о. голови Товариства звязків з українцями за межами України, директор підприємства «Світ» – член оргкомітету, генеральний спонсор проекту; Солоненко Микола Миколайович – заступник голови ГО «Інститут розвитку громадянського суспільства» (м. Коломия) – член оргкомітету; Гасanova Валентина Тимофіївна – к.ф.н., доцент кафедри історії та теорії української літератури ТНУ ім. В. Вернадського – член оргкомітету; Байбуханова Надія Михайлівна – методист наочально-методичної лабораторії української мови КРІППО Сімферопольської міської ради – член оргкомітету; Чупрова Тетяна Миколаївна – директор ЗОШ № 29 м. Сімферополя – член оргкомітету; Утікас Людмила Василівна – методист вищої категорії Кримської філії Інституту інноваційних технологій і змісту освіти МОН України – член оргкомітету.

Конкурс відбувався за підтримки наших широких друзів і шанувальників творчості Лесі Українки:

Стефанюка Василя Степановича, директора підприємства «Світ» – генерального спонсора всіх 10 конкурсів; Драг'ятого Євгена Михайловича, заступника голови Федерації профспілок України (м. Київ); Івана Сирника, голови Щецинського відділення Об'єднання українців у Польщі, голови Ради національних та етнічних меншин Західного Помор'я; Солоненка Миколи Миколайовича, заступника голови ГО «Інститут розвитку громадянського суспільства» (м. Коломия); Бурбака Олексія Юрійовича, громадського діяча і мецената української культури; Смирнова Олега Костянтиновича, голови громадської організації «Інтеграція і розвиток».

Ми вдячні також:

підприємцям Левтерову Олексію Юрійовичу і Зуеві Елізаветі Яківні;

Макеєву Сергію Карповичу – директору мережі «Фуршет»;

Стефанюкам Миколі та Степану – працівникам підприємства «Світ»;

Рядоконю Олександру – керівнику видавництва «Золоті ворота» (м. Київ);

Николишину Юрію Ігоровичу – керівнику видавництва «Апріорі» (м. Львів);

Щекуну Андрію Степановичу – директору громадської організації «Кримський центр ділового та культурного співробітництва «Український дім», редактору кримської газети «Думка».

Широ вдячні Борисенку Наталі Вікторівні, директору МАН учнівської молоді АРК «Шукач», за співчуття у визначені переможців у номінації «Малюнок» та популяризацію робіт учасників конкурсу.

ВІКОПОМНА

КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКА БИТВА

Однією з визначних перемог у роки Великої Вітчизняної війни була Корсунь-Шевченківська битва в січні-лютому 1944 року. Для фашистів це був другий Сталинград. Гітлерівське командування надавало великого значення Корсунь-Шевченківському угрупованню своїх військ, бо саме тут вони продовжували чіплятись за Дніпро в районі Канева, вони щосили трубили, що «німецькі кашовари все ще черпають воду з Дніпра».

На цьому плацдармі було зосереджено добірні військові з'єднання — 9 піхотних дивізій, танкова дивізія СС «Вікінг», моторизована бригада СС «Валопія», артилерійські, інженерні та інші частини. Через наявність великих сил ворога, розгалужену мережу оборони завдання з розгрому Корсунь-Шевченківського угруповання було досить складним. Найбільш радикальним способом його розв'язання було оточення і знищення ворога.

Цю вищу форму наступальної операції й обрали Верховне Головномандування і 12 січня 1944 року наказало оточити і знищити угруповання ворожих військ на Корсунь-Шевченківському плацдармі. Проведення цієї операції покладалося на війська 1-го Українського фронту (командувач — генерал армії М. Ф. Ватутін) і 2-го Українського фронту (командувач — генерал армії І. С. Конєв).

Операція розпочалася у ніч на 24 січня 1944 року — з рубежу на ріці Сухий Ташлик перешли в наступ передові батальйони 4-ої Гвардійської армії генерал-майора О. І. Рижова і 53-ої армії генерал-лейтенанта І. В. Галанина 2-го Українського фронту.

Вранці 24 січня перейшли в наступ головні сили, прорвали оборону на рубежі Вербівка, Калинівка, Баландино (всі ці села Кам'янського району Черкаської області), Красносілка (Кіровоградської області) і почали пепреслідувати відступаючого ворога.

До кінця січня 1944 року всі села Кам'янського району були визволені від німецько-фашистських загарбників.

Понад 500 жителів району були привезені в лави Червоної Армії і їм довелося брати участь в оточенні і знищенні гітлерівців у Корсунь-Шевченківській битві.

Серед цих воїнів були В. А. Хижняк із с. Куликівка. Він — розвідник і за взятого «язика» був нагороджений медаллю «За відвагу». Дійшов до Праги, за бойові заслуги удостоєний звання Повного кавалера Ордена Слави, учасник Параду Перемоги 24 червня 1945 року в Москві.

Дмитро Миронович Коломієць з с. Тимошівка під час тимчасової окупації перебував у партизанському загоні. Після з'єднання загону з передовими частинами Червоної Армії брав участь у Корсунській битві. За бойові дії в цій

битві удостоєний Ордена Слави III ступеня. За подальші бойові дії нагороджений Орденом Слави II ступеня.

Після демобілізації 36 років очолював Косарський спиртовий завод — передове підприємство не лише України, а й СРСР. Він — лауреат Державної премії України, заслужений працівник промисловості України, дійсний член Міжнародної академії наук і систем, кавалер Орденів Жовтневої революції, «Знак пошани», Вітчизняної війни I ступеня.

Григорій Кононович Поправка з с. Баландино брав участь в оточенні і розгромі Корсунь-Шевченківського угруповання разом зі своїм односельцем Карлом Матвійовичем Гетьманом, учасником Параду Перемоги в Москві.

26 січня 1944 року перейшли в наступ війська 1-го Українського фронту після нищівної артпідготовки і за підтримкою невеликих груп літаків-штурмовиків назустріч військам 2-го Українського фронту. Ворог чинив жорсткий опір, проте під ударами наших частин змушені був відступати.

Напередодні битви командування 2-го Українського фронту терміново перекинуло з району Кіровограда на ділянку головного удару 5-ту гвардійську танкову армію під командуванням генерал-полковника П. О. Ротмістрова.

У результаті спільних дій піхоти, артилерії, танків і авіації 25 січня була прорвана головна смуга оборони ворога.

У районі села Бурти в прорив були введені з'єднання 5-ої гвардійської танкової армії. Частини 20-го танкового корпусу (комкор — генерал-лейтенант І. Г. Лазарев) і 29-го танкового корпусу (комкор — генерал-майор І. Ф. Кириченко), проравши другу лінію оборони, почали геройчний рейд по ворожих тилах у напрямку на Шполу — Звенигородку, щоб зустрітися з військами 1-го Українського фронту і замкнути кільце оточення. 27 січня була визволена Шпола. Тут відзначився командир танкової роти старший лейтенант М. Г. Тарасов. Він першим увірвався в місто, розгадав задум ворога і перехопив його, знищивши чотири гармати і до сотні фашистів. Завдяки цьому було захоплено танкістами три ешелони з військовими вантажами. За цей подвиг М. Г. Тарасову присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Зосередивши головні сили в Шполі і заправивши машини, корпус продовжував наступ силами 8-ої танкової бригади (комбриг — полковник В. Ф. Орлов), 155-ої танкової бригади (комбриг — підполковник І. І. Прошин) і 80-ої танкової бригади (комбриг — полковник В. Й. Євсюков).

І ось настав пам'ятний і радіс-

ний день 28 січня 1944 року. Ці бригади зустрілися з частинами 6-ої танкової армії 1-го Українського фронту в Звенигородці. Кільце оточення замкнулося. Оточені з усіх боків ворожі війська у Корсуні були приречені на цілковитий розгром. Утворився знаменитий «Корсунь-Шевченківський котел», а разом з цим було створено внутрішнє кільце оточення.

Щоб прискорити його створення, з резерву 2-го Українського фронту був введений 5-й гвардійський Донський кавалерійський корпус під командуванням генерал-майора О. Г. Селіванова. 27 січня з рубежу Бурти —

вам прийняти такі умови капітуляції:

1. Всі оточені німецькі війська на чолі з вами і вашими штабами негайно припиняють бойові дії. ...Ваш відповідь чекаємо до 11.00 9 лютого 1944 року за московським часом у письмової формі через ваших особистих представників, яким належить їхати легковою машиною з білим прaporом по дорозі, що йде від Корсунь-Шевченківського через Стеблевів на Хирівку...

2. Ви передаєте нам у весь особовий склад, зброя, все бойове спорядження, транспортні засоби і всю бойову техніку не пошкодженою.

Командування оточених фашистських військ, виконуючи наказ Гітлера триматися за всяку ціну і надіючись на допомогу, яку обіцяли, відхилило ультиматум. На вірчуку оточених ворог кинув 8 танкових і 6 піхотних дивізій.

11 лютого фашисти на зовнішньому фронти знову перейшли в наступ. Розгорілися жорсткі бої, в ході яких наші війська показали зразки геройзму, стійкості і відваги. Наступ ворога з району Єрків військами 2-го Українського фронту був відбитий.

Ціною величезних втрат танковим дивізіям ворога, що наступали з району Ризиного, вдалося потіснити війська 1-го Українського фронту і 12 лютого 1944 року захопити Лисянку. Одночасно війська оточеного угруповання завдали удару з району Стеблева на південний захід, сподіваючись прорватися в район Лисянки і з'єднатись зі своїми танкістами.

На зовнішньому і внутрішньому фронтах оточення розгорілися жорсткі бої, що нерідко переходили в рукопашні сутички. Ворог кидав усе нові й нові сили, і йому вдалося прорватися в районі Шендерівки, оволодіти Новою Будою, Хильками, Комарівкою, Скритченцями. Відстань між оточеними військами і танковими дивізіями, що прорвалися до Лисянки, скоротилася до 8-10 кілометрів.

Спроба фашистських військ вийти з оточення ліквідувалася разом з іншими частинами і з'єднаннями 202 стрілецької дивізії, яка за особливі заслуги в цій операції одержала найменування «Корсунська».

Після відхилення ультиматуму 9 лютого Червона Армія розпочала генеральну атаку оточених військ противника і стала швидко просватися вперед і звужувати кільце оточення. 9 лютого було визволено Городище, і частини 52-ої Армії розгорнули наступ на Корсунь у складі 294 СД і 206 СД 27-ої Армії. Полки цих дивізій у гострій боротьбі оволоділи Корсунем, захопивши при цьому 18 транспортних літаків, 5

танків, 6 складів з боєприпасами і продовольством.

Вагомий внесок у розгром угруповання зробила авіація 1-ої, 2-ої і 5-ої повітряних армій. Завдяки рішучим заходам радянського командування і героїчним діям воїнів усіх родів військ, просування ворога як ззовні, так і з оточення було зупинено.

Якщо Гітлер раніше обіцяв виручити оточені війська, то тепер він вимагав від солдатів і офіцерів принести себе в жертву для того, щоб затримати радянські війська, і радив своїм воякам кінчити життя самогубством, якщо їхнє становище стане безнадійним. Гітлерівське командування віддало й інший злочинний наказ — добивати своїх тяжко поранених солдатів.

В ніч з 16 на 17 лютого гітлерівці в Шендерівці справили молебень, випили потрійну норму спиртного, з'їли недоторканний запас харчів і під прикриттям хуртовини рушили в напрямку на Лисянку. Близько четвертої години ранку їхні передові частини впритул підійшли до позицій радянських військ.

Шквальним вогнем зустріли ворога з'єднання 52-ої, 27-ої і 4-ої гвардійської армій. На смерть стояли бійці 5-ої гвардійської, 6-ої і 2-ої танкових армій, 5-го гвардійського Донського кавалерійського корпусу.

Ворожі колони стали тануни, розпадатись. Ворог був зупинений і протягом дня 17 лютого віщент був розбитий. Небагатьох щасливчиків під покровом ночі і хуртовини вдалося якось вислизнути з цього справжнього пекла.

Радянські воїни в цьому бою проявили безмежну стійкість, відвагу і героїзм. Німецько-фашистські війська у Корсунь-Шевченківській битві зазнали величезних втрат як у живій силі, так і в озброєнні і військовій техніці.

Нелегко далася ця перемога і для Червоної Армії. В боях брали участь 336,7 тисяч радянських воїнів, з яких загинуло 80,188 чоловік. Ось хоч би взяти Кам'янський район. Після визволення сіл району з-під тимчасової окупації в Червону Армію було призвано понад 500 чоловік, з них полягли смертю хоробрих у цій битві 210 воїнів. 68 осіб покояться в землях Корсунь-Шевченківського району, Звенигородського — 59, Городищенського — 34, Талнівського — 10. Так виборювалася така жадана і конче необхідна перемога для нашого народу.

З'єднанням і частинам, які відзначилися у цій битві, присвоєно найменування «Корсунських» — 23 і «Звенигородських» — 6. Ти-сячі солдатів були нагороджені орденами і медалями, близько ста воїнів стали Героями Радянського Союзу.

Федір Петрович ЛЮДНИЙ, інвалід ВВ війни, полковник у відставці, почесний краєзнавець України, почесний громадянин м. Кам'янка Черкаської області

Ф. П. Людний

«ДОВГООЧІКУВАНІЙ КВІТЕНЬ 44-го» (до 70-річчя з дня визволення Сімферополя)

У бібліотеці-філії № 4 ім. М. М. Коцюбинського Централізованої бібліотечної системи для дорослих м. Сімферополя за програмою роботи бібліотечного клубу «Ветеран» пройшла урочиста Година військової слави «Довгоочікуваній квітень 44-го», присвячена 70-річчю з дня визволення Сімферополя, що саме відзначається цими днями в кримській столиці.

Для ветеранів був підготовлений відеоролик «13 квітня — День визволення Сімферополя», що нагадав їм про той день 1944 року, коли вони разом з іншими жителями окупованого міста зустрічали війнів-визволителів квітами і сльозами радості. Кожен з них поділився своїми спогадами і пережитими почуттями того дня.

Для гостей бібліотеки оформлена виставка-пам'ять «Вічний урок Перемоги», на якій представлені книги, присвячені подіям у Криму в період Великої Вітчизняної війни.

Ірина РЕЙДЕР, завідувач бібліотеки-філії № 4 ім. М. М. Коцюбинського

(Закінчення.
Поч. у № 12-15)

...А потім трапилось неймовірне. Ми сиділи з бабусею у землянці. Раптом почулись збуджені голоси сусідів, двері землянки відчинилися, і ми побачили мою маму. Вона була у військовому, і я її не впізнав. Та Мірієм зразу кинулась до неї:

— Мілочко!.. О, Аллах!.. Неваже це ти?

Вони довго цілавались і обнімались. Та нарешті мама підскутила їй до мене:

— Синку! — І підняла на руки.

— Мамко... — ще не отямився я. — Це ти?

Я казав це по-татарські. Та вона зрозуміла. І додала:

— Я, я, я! Зовсім забув українську мову!.. — Вона цілавала її цілавала мене. Від радощів Мірієм зарідала.

— А де Фатіма? Де Айше? — розпитувала мама. — З ними все гаразд?

— Який там гаразд!.. Айше на роботі поранила руку... А Фатіма... — Мірієм кивнула головою в бік дитинки.

Мама зі мною на руках підійшла до маленького Равільчика. Він весело простягнув до неї рученята.

— Який гарненький!.. — сказала мама. — А хто батько?

— Ой, Мілочко, й не кажи!.. Не хочу псувати радість від твоєго приїзду... Головне, слава Аллаху, ти жив! Ми, як почули, що німці оточили Київ... — І Мірієм зарідала ще сильніше.

— Годі! Годі!.. — обняла її мама.

...Вечері при світлі каганця мама роздавала подарунки дівчатам та Мірієм. Равільчик весело гугукає у своїх люльці.

Айше дуже зрадила, побачивши кофту, що дала їй мама. Фатіма тільки тихо подякувала, взявиши сукню. А Мірієм зразу накинула на голову велику красаву хустку.

Потім сіли за стіл, на якому були американська тушонка, білий хліб та цукерки.

Мама занепокоєно сказала:

— Це свиняча тушонка... Вам можна?

— Ой, Мілочко!.. Що ми тільки не юї!..

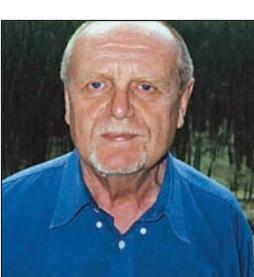
— Ось що, дівчата... — сказала мама. — Я завтра їду Й Сашка забираю з собою... А вас витягну звідси трохи пізніше. Але мені обов'язково потрібні нотаріальні копії

ваших паспортів. Бо там є харківська прописка.

— Звідки у нас паспорти? — зітхнула Мірієм. — Вони у спецкомендатурі... Ми ж тепер не люди, а татари... А тобі не закидали, що ти напівнімкена?

— В паспорті у мене національність по мамі. А у прізвищі переставила наголос із Мартен на Мартен і сказала, що у мене французьке походження...

— А французи на чиєму боці воюють? — запитала Мірієм.

Олександр МУРАТОВ

ТАТАРСЬКА КРОВ

ПОВІСТЬ

— Не бачиш? Граю!

...Уперше в повоєнні роки я відчув себе кримським татарином, коли батько повіз мене до Криму...

У ялтинському готелі «Ореанда» адміністратор спочатку нічого не сказала, мовчки взяла батьків паспорт і мою метрику.

Але, заглянувши у документи, раптом промовила:

— Вибачаюсь, жодного місця немає...

— Як немає? — здивувався батько. — Але ж тільки що ви про це не сказали...

— Не сказала, бо не знала. А тепер подивилася у список і бачу, що немає...

Ми заходимо в інший готель. Там теж взяли документи, а потім відмовили...

На вулиці до нас підійшла літня жінка, яка у вестибулі стежила за нами:

— Зачекайте! — ми зупинились.

— Ви — татари? — запитала вона.

— Ну... Трохи... — відповів тато.

— Вас у жодному готелі не поселять!. Ходімо до мене, я здам вам гарну кімнату...

— Та ми на одну ніч...

— Не будете ж ви цілу ніч сидіти на лавці...

Ми пішли з нею. А потім був Коктебель. Ви собі не можете уявити повоєнний Коктебель... Все було понижено війною, татарські оселі

лежали покинуті, зруйновані, бо у стінах там шукали золото. Тільки два будинки були цілі: дача поета Волошина та баракного типу будівля — санаторій «Медсантруд»... Ми зупинились у письменницькому будинку творчості, бо мій батько був письменником...

Я з насолодою купався у морі, збирал сердолік, що його викидало на берег моря.

...А одного разу зайшов досить далеко від Коктебеля у бік Карадагу й побачив стару татарську оселю, в якій ніхто не жив.

І раптом до мене з відчинених дверей сарай вибігли три вівіці і цап. Вони радісно забекали та замекали й почали крутитися навколо мене, тертися об мої ноги... Мабуть,

ханум! Не можу повірити, що тебе вже немає!.. Міріем-ханум!.. Невже ти вже померла?! Не можу повірити, що ти померла...

І так безліч разів татарською та російською мовами. Нетерплячий Енверчик не витримав і сказав:

— Тіточко, я вас дуже прошу відйті вбік, щоб пройшли ти, що вже повірили...

Нарешті вдалося зрушити з місця цю тіточку, і я зайшов, щоб попрощатися з Мірієм. Вона дуже постаріла, змарніла. Але обличчя було досить веселе. Ніби скепсис і гумор не полишили її і в останню хвилину.

Я її поцілував у чоло, й у мене з очей потекли слези.

Енверчик командував і на цвинтарі. Треба бачити той мусульманський цвинтар на околиці Харкова. Кам'янista площа, на якій ані дерева, ани кущіка. Напівлічені могильні плити з в'яззю арабських літер. Кілька могил, дерев'яні трикутники з зірками зверху...

Видовбати там могилу можна тільки ломами. Й двійко рідкобородих старих казанських татар неквапливо довбали землю...

— Вже третій день копають, — зітхнула мама.

— Що поробиш — такий ґрунт... — відповів хтось.

Хтось із гостей сказав:

— Ховають у труні, мов якусь гляурку...

— Що поробиш... Зросійшились татари.

Нарешті могила була готова.

Чоловік у білій чалмі прочитав коротку молитву. Щиро какучи, він не був справжнім муллою, але іншого не було, тому він справляв релігійні обряди. Його чомусь називали «напівмулло»...

Могильники почали прививати віко до труни. Робили це теж дуже повільно — перший цвях, другий, третій... Почався дош, а у багатьох не було парасолько.

На п'ятым цвяху Енверчик не витримав і підскочив до могильників:

— Ей, навіщо стільки цвяхів б'єш?! Вона жива нікуди не ходила! Куди подінеться мертвта?

Я багато разів бував у Криму. Та коли згадую цей благодатний край, то у спогадах спливає лише мое кримськотатарське дитинство.

м. Кіїв

Павла Скоропадського. Центральну Раду було розігнано німцями, натомість одразу ж було проголошено про утворення Української Держави на чолі з Гетьманом, який уявив на себе повноваження щодо управління краєм.

1918 р. — Чорноморський флот у Севастополі підняв українські прaporи.

1955 р. — ЦК Компартії України ухвалив постанову про увічнення місць, пов'язаних з життям і діяльністю Тараса Шевченка.

Помер:

1922 р. — Кирило Стеценко, український композитор, хоровий диригент і громадський діяч.

30

1918 р. — Миколу Василенка призначено отаманом (Головою Ради Міністрів) уряду Гетьмана Скоропадського.

1918 р. — за участі німців проголошено створення Кримської республіки.

1990 р. — на установчому з'їзді Української Гельсінської спілки Левко Лук'яненко обраний головою створеною на її базі Української республіканської партії.

Народилася:

1848 р. — Олександра Єфименко, історик, етнограф. Перша жінка — доктор історії в Російській імперії.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

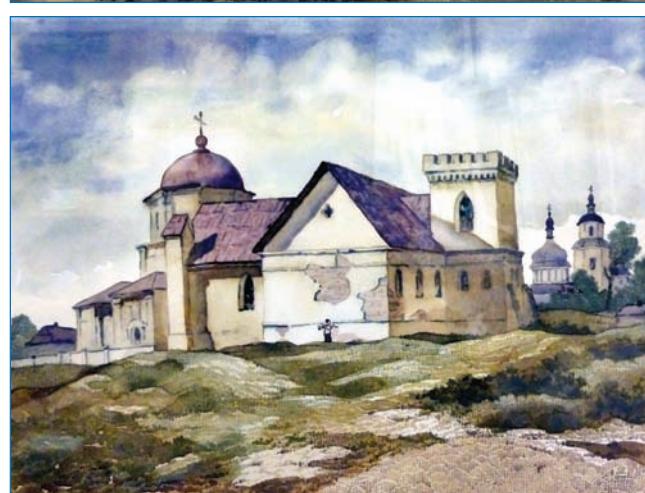
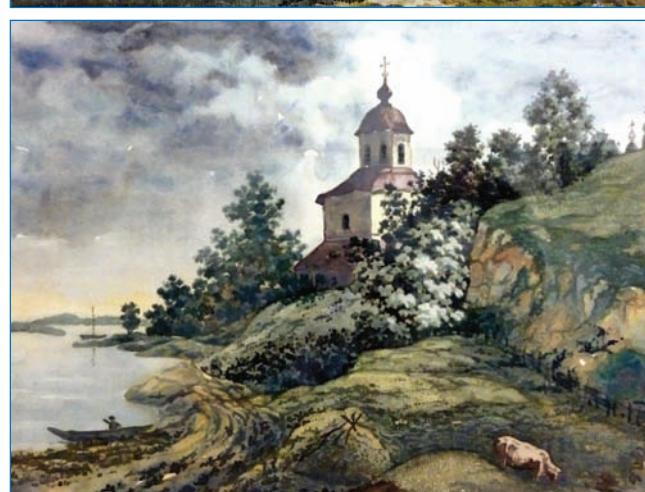
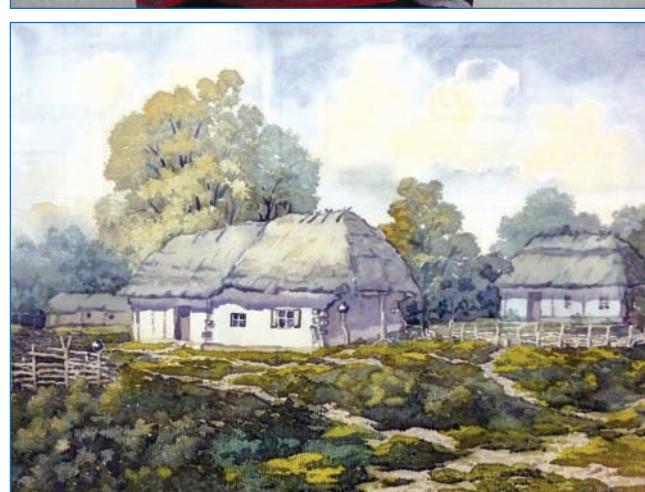
...

...

...

...

...

Віктора Даниленка знають у Криму як чудового архітектора-новатора, за проектами якого споруджено багато масштабних об'єктів. Серед них — будівлі Республіканського палацу дітей та молоді, Сімферопольського міськвионкому і Київського районкому, політичної освіти. У складі авторського колективу під керівництвом А. Полегенько він розробив окремі ділянки та вузли благоустрою набережної ріки Салгір у районі Гагарінського парку. А своєю найбільшою за обсягом спорудою в місті називає десятиповерховий галерейний будинок на Московській площі. Як проїжджає чи проходить повз нього, то ніколи не упускає нагоди прискипливо оглянути очима професионала, чи все гардз з конструктивними елементами, фасадом, оздобленням.

Другим напрямком професійних інтересів В. Даниленка двадцять років була реставрація. Як головний архітектор науково-реставраційної майстерні КримНДІпроекту він до тонкошів знає всі унікальні пам'ятки історії, культури та архітектури півострова, у відновленні багатьох із них брав участь, за що у 2006 році нагороджений орденом преподобного Нестора Літописця.

Згадує, як у будинку-музеї видатного художника-мариніста Івана Айвазовського у Феодосії реставрували всі будівельні конструкції від перекриття до балконів і фонтанів. Давно це було, більше двадцяти років тому, а іх до цього часу ніхто не оновлював, настільки якісно були виконані роботи...

І в Бахчисараї, своєрідному музеї під відкритим небом, немає такої древньої споруди, до якої б не торкалася рука майстра: Ханський палац, Свято-Успенський чоловічий монастир...

— Це місто не відпускає мене й досі, — говорить В. Даниленко. — Нині там будеться нова церква Георгія Победоносця і я проектую для неї чотири чернечі келії. Після виходу на пенсію він уже значно рідше береться за проектно-інженерні роботи, а весь свій час присвячує третьому амплуа, про яке раніше навіть колеги по цеху не здогадувалися. Більше десяти останніх років успішний архітектор реалізовується як аквареліст і також з відмінним результатом: помічений глядачами, відзначений мистецтвознавцями. Він — багаторазовий дипломант конкурсів Біенале камерної акварелі Криму. У 2008 році удостоєний премії ім. М. Періха, у 2010-му —

отримав диплом II ступеня і приз глядацьких симпатій, здійснив ілюстрування книг «Архітектурні пам'ятки Криму», «Повітряне місто Джудзь-Кале», а також «Тринадцять архітекторів Криму», де вміщено розповідь і про нього.

До акварелі дехто з художників ставиться, якдо підсобного матеріалу: малює етюди, на основі яких згодом виконуються картини олією. Віктор Іванович дотримується іншої думки. Ще освоюючи цю техніку за навчальними програмами на архітектурному факультеті Київського інженерно-будівельного інституту, він відзначив незвичайну прозорість цієї водяної фарби, теплову енергетику, що випромінюють створені нею пейзажі. Саме так, як закінчені роботи, малював свої акварелі Тарас Шевченко.

Вони світлі, з дуже точним рисунком, особливо види Аральського моря, — говорить художник, називаючи Шевченка найкращим акварелістом Росії того часу.

Іого акварелі вражают віднінням живописно передати стрімкий берег і при цьому відтворити навіть геологічну будову, спокій моря, величний простір неба — все наповнене золотавим промінням сонця. За часів Шевченка море підходило під самісінські кручі. Нині воно далеко відступило, а колишні скелясті береги бовваніють у степу.

Інтерес В. Даниленка до його творчості підсилювався ще тим, що сам він родом також з Черкащини, з міста Тальне, яке знаходиться недалеко від Шевченківських місць. Художник ходив київськими дорогами Тараса, побував у Переяславі-Хмельницькому, де Кобзар гостював у свого товариша-лікаря, у садибі поміщика Тарновського в селі Качанівка Чернігівської області. На основі побаченого і відчутого душою в цих місцях створив за мотивами живописних і графічних робіт Шевченка свою колекцію з п'ятнадцяти архітектурних пейзажів і пейзажів-настроїв. Включена в персональну експозицію, що відкрилася нещодавно у виставковому залі Всеукраїнського інформаційно-культурного центру, вона дає можливість глядачам здійснити з автором віртуальну подорож по місцях, освячених Тарасовим ім'ям.

Даниленкові акварелі ілюструють різні періоди життя Шевченка. Перший — від народження до творчої та дослідницької поїздки по Україні після закінчення Академії мистецтв; другий — перебування в засланні: три роки в Орській фортеці та

експедиції на Аральському морі і сім — у Новопетровському укріпленні; третій — повернення в Петербург, де художникові було присвоєно вчене звання академіка графіки.

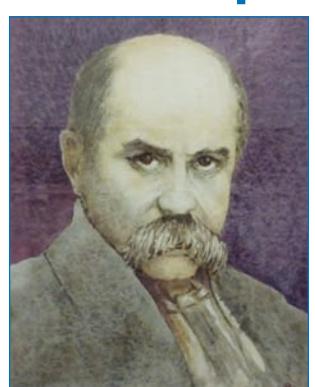
Шевченка кожен з нас знає з дитинства більше як поета, автора геніальної збірки «Кобзар», вірші з якої декламували на презентації виставки заслужений артист Автономної Республіки Крим Аркадій Вакуленко і переможниця Всеукраїнського конкурсу читців «Ми — діти твої, Україно!» у своїй віковій категорії, учениця другого класу сімферопольської ЗОШ № 20 Богдана Вишневанюк, а її мама Наталія Вишневанюк виконала акапельно дві пісні на слова Т. Шевченка — «Така її доля» з поеми «Причинна» та «Думи мої, думи».

Читаєш чи слухаєш таку поезію, і душа відгукується на авторський патріотизм, його любов до Батьківщини, до свого народу, розчинається в лагідній, пісенній ліриці. А в світі Шевченка більше відомий як талановитий художник, бо мова живопису, яскрава та емоційна, не потребує перекладу на відмінні від поетичних творів. Вона зрозуміла без слів.

У школі вивчаємо Шевченка-klassика занадто лаконічного, — говорить В. Даниленко, — а проникаючи глибше в його життя і творчість, я дізnavся багато нового і невідомого про Софію Київську, яку він дуже любив, про остров в Аральському морі, де водилися тигри, про Іллінську церкву в Суботові, де похований Богдан Хмельницький.

У Шевченкіані художник не копіював Тарасові малюнки, а в кожен з них вніс щось своє. Наприклад, до зроблених Шевченком контурів хати своїх батьків у селі Кирилівка він додав в акварельному варіанті тин з бур'яном, Шевченківський чорнобілий дуб у нього — кольоровий. А в пейзажах української природи сувора хмарність упереміш з голубизною неба немов віщує про непросту і складну долю Кобзаря, велич якого супроводжувалася переслідуваннями царата, роками неволі, заборонами писати і малювати.

Відкриваючи нові грани творчості Шевченка-живописця, Даниленко вдосконалювався сам: використовував різні прийоми і манери акварельної техніки, шукав нові

засоби виразності, у тому числі декоративно-мозаїчні, експериментував з пунталлю. Акварель, за його словами, — примхливий матеріал. Іноді пейзаж малює за один день, а з пунтами — по-французьки точками, — за три. Цей своєрідний стиль живопису передбачає використання незмінних фарб, які наносяться на папір дрібними мазками прямоюточкою чи круглою формою. Змішування кольорів відбувається в процесі сприйняття малюнка з далекої відстані. Техніка цікава, але вимагає великого терпіння і старанності.

Головне для Даниленка — вгадати з початковим фоном неба чи зелені, на якому потім маленькими кольоровими точками зображені рельєфна місцевість чи споруда в перспективі з чітким контрастом світлотіні — від яскравих відблисків освітлення до крон одніх дерев до повного затінення інших частин композиції. Тут потрібен настрий, натхнення, без якого художник ніколи не сідає за роботу. А черпає його в лісі, в горах. У Криму немає, мабуть, такого місця, де б він не побував. Побачить у цих походах щось незвичне — камінь, дерево чи гірський потік і, як росток, «посадить» у своєму малюнку на передній чи задній план.

Характер у нього — художній, прискипливий до найдрібніших предметів і деталей, в які відивляється через троє різних окулярів. Мабуть, від цього лінії в Даниленка-художника — такі ж точні, як в архітектурному проекті, а пейзажі — світлі, чисті та прозорі, немов вимите у вікні скло. Дивиша на них і захоплюється досконалістю акварельної техніки, поетичними краєвидами природи, красою землі, на якій живемо.

Валентина НАСТИНА

АНОНС!

До 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка

24 квітня 2014 року
о 18.30 год.

у Білій залі Кримської філармонії (вул. Пушкіна, 3) відбудеться сольний концерт «Перлини української музики» заслуженої артистки України, кавалера ордена княгині Ольги, лауреата Премії АР Крим, солістки Кримської філармонії Наталі Безкоровайної.

У концерті прозвучить вокальна, хорова, інструментальна музика українських композиторів у виконанні провідних кримських артистів.

Квитки в касі філармонії.
Довідки за телефонами:
600-536, 098-601-55-15

